

**PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY
(PPŠ)
2023/2024**

**Základní škola Štěpánov,
příspěvková organizace,
Dolní 597/8a, 783 13 Štěpánov**

Vypracovala: Mgr. Adriana Hejníčková

Schválila: Mgr. Jana Náhlíková

.....

metodik prevence

.....

ředitelka školy

Ve Štěpánově dne 1. 9. 2023

OBSAH:

1. Úvod	4
2. Charakteristika školy... ..	5
3. Právní východiska.....	11
4. Oblasti rizikového chování ve škole	15
5. Cíl preventivního programu	21
6. Zhodnocení prevence sociálně patologických jevů ve školním roce 2022/2023.....	24
6. 1. SWOT analýza.....	41
7. Spolupráce s rodiči, s kolegy, se školskou radou.....	42
8. Spolupráce s odborníky.....	43
9. Metody práce.....	44
10. Znalostní kompetence žáků.....	45
11. Zařazování okruhů prevence do tematických plánů.....	46
12. Plán činnosti.....	67
12. 1. Specifická prevence.....	68
12. 2. Nespecifická prevence.....	69
13. Závěr.....	73
14. Použitá a doporučená literatura.....	74
15. Seznam zkratk.....	75
16. Přílohy (přílohy nejsou veřejně dostupné, jsou uloženy v kanceláři školy či u školního metodika prevence)	

1. Úvod

Preventivní program školy (dále jen PPŠ) tvořím již sedmým rokem. Ve školním roce 2016/2017 jsem vypracovávala Minimální preventivní program (název upraven vyhláškou č. 197/2016 Sb.), který jsem zpracovala na základě zkušeností mé předchůdkyně. V roce 2019 jsem již představila svým kolegům PPŠ, jež jsem napsala dle zásad a pravidel, se kterými jsem se seznámila v rámci studia ŠMP i samostudiem. V roce 2019 jsem dokončila specializační studium pro školní metodiky prevence v olomouckém P-centru, jež má v tomto oboru akreditaci.

Náš PPŠ má výhodu dle jiných, neboť naše škola je venkovského typu, lidé se více znají a mají k sobě blíže (akce školy jsou zároveň akcemi obce apod.). Totéž ovšem někdy spatřuji jako jeho slabinu, neboť někteří rodiče se nechávají mnohdy „unést“ a prosazují své zájmy na úkor zájmů svých dětí.

Pro práci ŠMP čerpám zkušenosti z mého vysokoškolského studia, z života, z role matky i z mé předchozí práce, v níž jsem uplatnila zásady patriotismu – naše škola patří do naší vesnice a je jen naše, proto jen na nás záleží, jaké klima v ní bude. Výhodou k tomuto postoji mi je to, že ve Štěpánově bydlím a mám se štěpánovskými občany úzké vazby.

PPŠ tvořím spíše sama, respektive ostatní pedagogové či školní pedagogické pracoviště (dále jen ŠPP) se mnou spolupracují jen v jeho realizaci, cíle PPŠ vytvářím na základě evaluace preventivních aktivit z minulého školního roku a na základě problémů, které jsem s žáky řešila (poruchy příjmu potravy apod.).

2. Charakteristika školy

Název : Základní škola Štěpánov, okres Olomouc, příspěvková organizace

Velikost školy

1. Základní škola	kapacita:	600 žáků
2. Školní družina	kapacita:	75 žáků

Zřizovatel školy: Obec Štěpánov

Datum zařazení školy do sítě : 22. 3. 1996

Právní subjekt od 1. 1. 2002 : příspěvková organizace

Datum zahájení činnosti školy: od roku 1786

Vedení školy:

Ředitel školy: Mgr. Jana Náhlíková

Zástupce ředitele: Mgr. Petra Nováková

Školní poradenské pracoviště:

Speciální pedagog: Mgr. Karolína Vacková
tel: 777 363 632

Psycholog: Mgr. Martina Havlíková
tel: 774 949 020

Výchovná poradkyně: Mgr. Miroslava Dekarová

Metodik prevence: Mgr. Adriana Hejníčková

Kontakty:

Telefon: 587 571 044
777 033 930

Fax: 587 571 044

Adresa pro dálkový přístup: www.zsstepanov.cz

Email: skola@zsstepanov.cz
nahlikova@zsstepanov.cz

Analýza současného stavu školy

Základní škola patří mezi středně velké venkovské školy s 1. i 2. stupněm základní školy. Slouží k základnímu vzdělávání dětí obce a přilehlých obcí. V současné době má na 1. stupni 13 tříd, na 2. stupni 7 tříd. Kapacita školy je 600 míst, v současné době se počet žáků pohybuje něco málo přes 350. Průměrný počet žáků ve třídách se pohybuje kolem 18. Snažíme se o udržení nižšího počtu žáků ve třídách, které umožňuje lépe aplikovat individuální přístup k žákům a podporuje vzájemné pozitivní vztahy.

Ve škole se vyučuje podle Školního vzdělávacího programu (dále jen ŠVP), pro který jsme na naší škole zvolili název: „Učíme se žít spolu“. Proto naší hlavní prioritou preventivního programu jsou vzájemné vztahy v kolektivech tříd, mezi učiteli, žáky a jejich rodiči a jejich harmonické soužití. To vše však začíná vztahem sám k sobě.

S ohledem na umístění školy na venkově, se žáci nejčastěji setkávají s alkoholem a cigaretami, v posledních letech registrujeme také větší přístup k marihuaně. V některých rodinách je alkohol brán téměř jako samozřejmost při trávení volného času, žáci se tímto faktem netají. Konzumace alkoholu u žáků je stále více společností tolerována. Někteří žáci se zase netají svým každodenním kouřením, které je jakousi vstupní devizí do určitých part, jež se nám ve Štěpánově během posledních let rekrutovaly. V současnosti se také stává populárním tzv. vapolizér či jiné alternativy klasických cigaret, např. lyfty (nikotinové sáčky).

Častým tématem, které se mezi žáky objevuje, je sebepoškozování, proto je každoročně dobré toto téma s žáky prodiskutovat formou prožitkového programu či jiných vhodných aktivit.

Z rozhovorů se žáky i rodiči bylo zjištěno, že se často o tématu sexuality v rodině nehovoří a předpokládá se, že si informace žáci předají mezi sebou nebo sami zjistí. Což může vést k rizikům a zkresleným informacím.

Všechna uvedená témata jsou součástí předmětů v jednotlivých ročnících. V letošním roce se chceme i nadále věnovat prevenci šikany a kyberšikany a podpoření pozitivních vrstevnických vztahů ve třídách, neboť ty vnímám jako základ pro bezpečné prostředí ve škole.

S problémovými žáky pracujeme ve spolupráci s ŠPP. ŠPP funguje na škole od září roku 2009. Vzniklo v rámci projektu RŠPP-VIP-II. (Rozvoj školních poradenských pracovišť – Vzdělání, Informace, Poradenství II.) a bylo spolufinancováno Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. V současné době je financováno za podpory obce.

Vnitřní informační zdroje školy

Webové stránky školy: www.zsstepanov.cz, zde jsou uvedeny i užitečné kontakty na ŠPP a odkazy na stránky týkající se prevence rizikových jevů.

Literatura s tematikou drog, šikany, mezilidských vztahů, zdravého životního stylu, je uložena v knihovně metodika prevence.

Škola odebírá **časopis Prevence**, který je možné zapůjčit od metodika prevence.

Nástěnky – poskytují žákům informace o institucích a organizacích z oblasti rizikových jevů, materiály o drogách, šikaně, lidských právech aj. Jedna je umístěna v prvním patře vedle učebny anglického jazyka. Nástěnka ŠPP je umístěna v prvním patře vedle sborovny.

Ve škole jsou nainstalovány **schránky důvěry**.

Schránka pro první stupeň je umístěna v prvním patře naproti sborovně. Vybírání schránky a její evidenci zajišťuje: školní psycholog (dále jen ŠP) – Mgr. Martina Havlíková .

Schránka pro druhý stupeň je umístěna v budově druhého stupně v prvním patře vedle sborovny. Vybírání schránky zajišťuje: metodik prevence společně s ředitelkou školy. Připomínky žáků jsou vždy projednávány s třídními kolektivy, žáky nebo jednotlivými pracovníky školy. Metodik prevence vede evidenci o příspěvcích žáků do této schránky.

Schránka školního psychologa je umístěna v budově druhého stupně ve druhém patře, vybírá si ji sám školní psycholog, většinou se jedná o problémy osobní, které řeší se žáky různou formou pohovoru, e-mailem apod.

Školní rozhlas může být využit např. pro hlášení k mezinárodním dnům týkajících se rizikových jevů.

Škola dále nabízí možnost trávit volný čas dětí v různých zájmových kroužcích, které by měly pro svá pozitiva (kamarádské vztahy – pochopení, sebereflexe, seberealizace atd.) eliminovat nevhodné chování žáků či jen tendence o něj.

Školní poradenské pracoviště (ŠPP)

ŠPP personálně zajišťují školní psycholog, speciální pedagog (dále jen SP), výchovný poradce (dále jen VP), metodik prevence a vedení školy, kteří úzce spolupracují s ostatními speciálními pedagogy školy, třídními učiteli a dalšími pedagogickými pracovníky. ŠPP dále spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními a dalšími institucemi.

Zaměření poradenských služeb:

Školní psycholog:

Úřední hodiny: Po: 7.30 -15.00, Čt: 7.30 – 13:30, popř. po předchozí domluvě.

- individuální práce s žákem – psychologické poradenství, krizová intervence,
- psychologické vedení v období krize,
- zjišťování příčin školní neúspěšnosti,
- poradenství v oblasti volby povolání, zjišťování studijních předpokladů,
- práce s třídními kolektivy – podpora a rozvoj vazeb mezi spolužáky, zlepšování interpersonálních vztahů ve třídě, pomoc při adaptaci na nový třídní kolektiv atd.,
- poradenství pro rodiče žáků,
- poradenství a metodické konzultace pro pedagogy.

Speciální pedagog:

Úřední hodiny: Po – 13:30 – 14:15, popř. po předchozí domluvě.

- vyhledávání a diagnostikování speciálních vzdělávacích potřeb žáků,
- individuální práce s žákem – speciálně pedagogické vzdělávací činnosti, činnosti reedukační, kompenzační, stimulační, intervenční,
- práce se skupinou žáků,
- zjišťování zralosti u předškolních žáků,
- konzultace s pedagogy zaměřené na přípravu a vytvoření individuálního vzdělávacího plánu pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami,
- příprava a průběžná úprava podmínek pro integraci žáků se zdravotním postižením ve škole.

Výchovný poradce:

Úřední hodiny: Pá – 13:45 -14:30, popř. po předchozí domluvě.

- shromažďuje informace o žácích s poruchami učení a chování, zprostředkovává vyšetření v PPP,
- stará se o integrované žáky – zajišťuje podklady pro vyšetření žáků, shromažďuje dokument, spolupracuje s třídními učiteli na vypracování IVP,
- komunikuje s PPP,

- stará se o vyšetření profesní orientace žáků 9. tříd,
- návštěva ÚP se žáky 9. tříd,
- zprostředkovává návštěvu zástupců SŠ v 9. třídách,
- v prosinci schůzka s rodiči žáků 9. ročníků, případně se zástupci SŠ,
- poskytuje rodičům i žákům konzultace dle potřeby,
- zpracovává přehledy o budoucím studiu žáků na SŠ už od 8. ročníku,
- zpracovává přihlášky žáků 5., 7. a 9. ročníku na SŠ.

Metodik prevence:

Úřední hodiny: St -14.15 – 15:00, popř. po předchozí domluvě.

- koordinace tvorby a kontrola realizace preventivního programu školy,
- koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci rizikových jevů,
- metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence,
- koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence,
- koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy v oblasti prevence,
- kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu rizikových jevů,
- vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření,
- zajištění a předávání odborných informací o problematice rizikových jevů, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy,
- vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence rizikových jevů,
- vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy rizikového chování; poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče.

Vnější informační zdroje školy

Vnější informační zdroje jsou níže v sekci „8. Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi“. Odkazy na kontakty poradenských center lze nalézt na webových stránkách školy v sekci ŠPP.

BEZPEČNÁ ŠKOLA

Školní řád

Ve školním řádu jsou ukotvena práva a povinnosti žáků, rodičů a podrobnosti o pravidlech jejich vzájemných vztahů. Školní řád informuje o provozu a vnitřním režimu školy; upravuje podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví; včetně zacházení s majetkem. S jeho obsahem jsou učitelé, všichni zaměstnanci, žáci i zákonní zástupci seznámeni na začátku školního roku. Školní řád je také přístupný na webových stránkách školy.

Sankční řád

Řeší prohřešky proti školnímu řádu. Je vyvěšen v některých třídách a ve sborovnách školy. Je taktéž přístupný na webu školy. Výsledkem jeho uplatňování jsou napomenutí třídních učitelů, důtky třídních učitelů či ředitele školy, případně snížené známky z chování, které jsou konzultovány s odborníky, případně dalšími státními či nestátními organizacemi.

Řády jednotlivých učeben

Každá učebna školy má vlastní provozní řád, který je nutné žáky dodržovat. Odborné učebny mají specifické řády odpovídající podmínkám výuky v takových učebnách.

Riziková místa školy

Za riziková místa na škole považujeme oblast koridoru, kde se nachází šatny pro žáky, toalety jak na prvním tak i na druhém stupni a schodiště. V těchto oblastech je zajištěn dohled, dveře do místnosti s umyvadly zůstávají otevřené. Žáci se na oběd přemísťují za doprovodu učitele.

Krizové plány školy

Krizové plány pro jednotlivá riziková chování jsou uvedeny v příloze a jsou také k dispozici v ředitelně školy.

3. Právní východiska

Hlavní východiska pro zpracování PPŠ:

STRATEGIE

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027
- Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019 - 2027
- Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2022 – 2027
- Krajský plán primární prevence rizikového chování v Olomouckém kraji na léta 2019 – 2022, Krajský plán primární prevence rizikového chování v Olomouckém kraji na léta 2023 – 2027
- Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2019 – 22, Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2023 - 26
- Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS ve školách a školských zařízeních, Č. j. MSMT-5217/2017-1
- Školní preventivní strategie 2022 – 2027 (v příloze)

ZÁKONY

- Zákon č. [561/2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání \(školský zákon\)](#) - ve znění zákona č. 178/2016 Sb., s účinností ke dni 1. září 2016
- Zákon č. 284/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, nabývá účinnosti dnem 1. října 2020
- Zákon č. [562/2004 Sb. změna některých zákonů v souvislosti s přijetím školského zákona](#)
- Zákon č. [563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů](#)
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

- Zákon č. 94/ 1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů
- Zákon č. 422/2003 Sb. o sociální potřebnosti – ohlašovací povinnost školy při neomluvených hodinách (novela zákona č. 482/1991 Sb.)
- Zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže
- NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)
- Zákon č. 65/2017 Sb. Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Zákon č. 186/2016 Sb. Zákon o hazardních hrách

VYHLÁŠKY

- Vyhláška 27/2016: Vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- Vyhláška 197/2016 Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další vyhlášky

- Vyhláška č. 248/2019 Sb., kterou se mění vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Vyhláška č. 116/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č.j.: 21291/2010-28
- Novela 412/2006 Vyhlášky o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditačních komisí a kariérním systému pedagogických pracovníků č. 317/2005 Sb.

METODICKÉ POKYNY A DOPORUČENÍ

- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MŠMT-21149/2016)
- Metodické doporučení k prevenci rizikového chování dětí, žáků a studentů ve školách a ve školských zařízeních č.j. 21291/2010-28 + přílohy pro jednotlivé typy rizikového chování : 1. návykové látky, 2. rizikové chování v dopravě, 3. poruchy příjmu potravy, 4. alkohol, 5. syndrom CAN, 6. školní šikanování, 7. kyberšikana, 8. homofonie, 9. extremismus , rasismus, xenofobie, antisemitismus, 10. vandalismus, 11. Záškoláctví, 12. krádeže, 13. tabák, 14. krizové situace spojené s násilím, 15. netolismus , 16. sebepoškozování, 17. nová náboženská hnutí, 18. rizikové sexuální chování, 19. příslušnost k subkulturám, 20. domácí násilí, 21. hazardní hraní, 22. Prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č.j.: 14423/99-22
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č.j.: 10194/2002 –14

- Metodický pokyn MŠMT ČR k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č.j. 10 194/2002- 14
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT, č.j. 37 014/2005-25
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních
- Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků (č. j. MSMT – 43301/2013)

související normy:

- Zákon o sociální potřebnosti č. 422/2003 Sb. (novela zákona č. 482/1991 Sb.) – ohlašovací povinnost školy při neomluvených hodinách
- Zákon o sociálně-právní ochraně dětí č. 359/1999 Sb. (změny - platné znění od 1.1.2015 – více o ohlašovací povinnosti školy
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, č.j.: 25884/2003-24
- Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže č. 218/2003 Sb. platné znění od 1. 6. 2015
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT (č. j.: 37014/2005-25)

4. Oblasti rizikového chování ve škole

Prevence rizikového chování žáků v působnosti naší školy představuje aktivity v následujících oblastech prevence:

A) UŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK

Návykovou látkou se dle trestního zákoníku rozumí látka, která nepříznivě ovlivňuje psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování; mezi tyto látky patří alkohol, omamné a psychotropní látky a dále látky uvedené v seznamu návykových látek.

B) DOPRAVA

Rizikovým chováním v dopravě může být chování pod vlivem návykových látek, chování způsobené neznalostí dopravních předpisů nebo chování, které může být ovlivněné osobností dítěte (ADHD, impulzivita, nedostatečná sebekontrola, nepozornost, zvýšená agresivita, potřeba vzrušujících zážitků, neznalost důsledků, úzkostnost či deprese nebo přeceňování vlastních schopností.

C) PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY

Zkráceně PPP jsou psychická onemocnění, kam patří *mentální anorexie* (úmyslné snižování váhy, které může vést až k úplnému odmítání potravy), *bulimii* (přejídání a následné vyvracení potravy) a *záchvatovité přejídání* (vlčí hlad). Postižení lidé často popisují své problémy jako bludný kruh či kolotoč. Řadíme sem také *obezitu* (otylost, přirozená energetická rezerva osoby stoupá nad obvyklou úroveň a poškozuje tak zdraví).

D) ALKOHOL

Alkohol je dle legislativy ČR legální až od 18 let. Jakákoliv konzumace před dovršením této věkové hranice je brána jako porušení trestního zákona - ten, kdo opakovaně prodá, podá nebo poskytne dítěti alkohol, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok. Na mladistvé provinilce zákon nepamatuje.

E) SYNDROM TÝRANÉHO DÍTĚTE (CAN)

Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte zahrnuje soubor příznaků v nejrůznějších oblastech zdravotního stavu dítěte a jeho vývoje, taktéž v jeho postavení ve společnosti a především v rodině. Je výsledkem zejména úmyslného ubližování dítěti způsobeného nebo působeného nejčastěji jeho nejbližšími vychovateli, hlavně rodiči. Syndrom CAN má dva znaky – dítěti je ubližováno (dítě fyzicky, psychicky i emocionálně trpí a je ohrožen jeho další vývoj), osoby, které dítě týrají, bývají většinou ty, které by měli naopak pro dítě představovat jistotu a bezpečí.

F) ŠIKANA, KYBERŠIKANA

Šikana je vědomé, převážně opakované ubližování, kdy se oběť nedokáže sama bránit. Od běžného pošťuchování šikanu odlišuje nepoměr sil mezi agresorem a obětí. Toto chování naplňuje skutkovou podstatu hned několika trestných činů. Kyberšikana je závažnější forma šikany, neboť oběť svého agresora nevidí, neumí si ho představit, nezná ho, nemá se proti komu bránit; často se jedná o kolektivní šikanu, neboť se prostřednictvím elektronických médií šíří, aniž by znala hranice. Mezi druhy kyberšikany patří *kyberstalking* (pronásledování v kyberprostoru), *kyberharašení* (nepříjemné sms zprávy), *vytlačení a ostrakizace* (vytlačení ze skupiny, oběť trpí frustrací), *kybergrooming* (manipulace v kyberprostoru – oběť svého útočníka nezná, důvěřuje mu, nechává se různými formami zneužít), *flaming* (nepřátelské chování útočníka vůči oběti – hádka na internetu), *sexting* (zasílání fotografií a videí se sexuální tematikou, často jsou použity k vydírání) a *Happy Slapping* (nahrávání aktuální situace na mobilní telefon s cílem zesměšnit oběť, zveřejněním na sociálních sítích může docházet až k sebevraždám).

G) VANDALISMUS

Za vandalismus můžeme označit svévolné poškozování a ničení veřejného a soukromého majetku, které nepřináší pachateli žádné materiální obohacení. Zpravidla nemá takové chování žádný zřejmý motiv – pachatel ho koná pro své vlastní potěšení či jako způsob odreagování (vybití své agrese). Patří sem například sprejství na místech, která k tomu nejsou určena, či poškození majetku cizí osoby bez zjevné příčiny.

H) ZÁŠKOLÁCTVÍ

Za záškoláctví („chození za školu“) je považována neomluvená absence žáka (absenci žáka omlouvá pedagog, nikoliv rodič, a to na základě písemné žádosti zákonného zástupce či plnoletého žáka, vždy v souladu s pravidly školy o omlouvání absence) základní či střední školy ve škole. Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Je chápáno jako porušení školního řádu (pravidel stanovených školou), současně jde o porušení školského zákona, který vymezuje povinnou školní docházku. Nezřídká je spojeno s dalšími typy rizikového chování, které obvykle negativně ovlivňují osobnostní vývoj jedince.

I) TABÁK

Závislost na nikotinu je chronickou nemocí, a proto je důležité začít s prevencí co nejdříve. Na nikotin vzniká psychická i fyzická závislost (je návykovější než heroin). Děti, které začnou s kouřením mezi 12 – 14 rokem mají mnohem menší šanci se ze závislosti dostat. Obecně, čím dříve dítě vykouří první cigaretu, tím dříve získává závislost. Se zvyšujícím se věkem „vykouření první cigarety“ možnost závislosti klesá. Rizika spojená s kouřením tabáku jsou karcinom plic a dalších orgánů, selhávání oběhového systému (kornatění tepen) a rychlejší stárnutí pleti vlivem zhoršující se schopnosti hydratace.

J) NÁSILÍ

Jde o záměrné použití nebo hrozbu použití fyzické síly proti sobě samému nebo jiné osobě či společnosti osob. Takové chování působí nebo může způsobit zranění, psychické poškození, strádání, újmu či dokonce smrt. K takovému jednání lze přitom použít jen verbálních prostředků, aniž by bylo použito násilí fyzického. Násilí může být fyzické, sexuální, psychické či může jít o deprivaci (strádání nedostatečným uspokojením nějaké důležité potřeby). Nelze opomenout důležitou součást této problematiky: *násilí obrácené vůči sobě samému – záměrné poškození či sebevražedné chování* – viz níže.

K) KRÁDEŽE

Krádeží se myslí obecně neoprávněné prisvojení si cizí věci či hodnoty. Z právního hlediska se jedná o trestný čin. Z hlediska závažnosti je řešena na naší škole v rámci tzv. *sankčního řádu*. Při krádeži vyšší částky či vyšší hodnoty majetku je přivolána obecní policie, případně Policie ČR.

L) NETOLISMUS

Netolismem se myslí chorobná závislost na virtuálních drogách – např. na mobilním telefonu, televizi, internetu apod. Zahrnuje závislost na hraní webových her, chatování, sledování e-mailů, surfování po internetu atd. Postiženy jsou rodinné a přátelské vztahy, dále je negativně ovlivněno zdraví dítěte a jeho povinnosti ve škole. K hlavním příznakům patří ignorace okolí a uzavírání se sama do sebe, z dalších vyjímám nedodržování pitného a stravovacího režimu, nervozita, agrese a ztráta přátel a jiných zájmů (koníčků).

M) SEBEPOŠKOZOVÁNÍ

Sebepoškozováním se rozumí záměrné a opakované ubližování si ve snaze vypořádat se se svými nepříjemnými duševními stavy. Jedná se o zraňování vlastního těla nejrůznějšími způsoby, nejčastěji řezáním se na nejrůznějších místech těla (většinou v soukromí, ale není neobvyklé i ve škole či na veřejnosti). Takové chování je signálem vážného psychického problému, který sám postižený nezvládá – je potřeba nabídnout mu pomoc.

N) NOVÁ NÁBOŽENSKÁ HNUTÍ

Taková hnutí většinou odpovídají na momentální potřeby společnosti a jsou velkým lákadlem pro děti a mládež, zejména v těch případech, kdy je jejich společenský život něčím narušen. Nebezpečnost patřit k takové komunitě tkví v tom, že dítě je odtrhnuto od tradičních hodnot, také od přátel i rodiny, snadno se nechává vést a může být lehce zneužito k nejrůznějšímu způsobu chování či jednání – např. krádeže, sexuální zneužívání apod.

O) RIZIKOVÉ SEXUÁLNÍ CHOVÁNÍ

K tomuto chování řadíme předčasný zážitek pohlavního života, vysokou frekvenci pohlavních styků, náhodné známosti, promiskuitu, prostituční chování, krvavé sexuální praktiky i nejrůznější brzké formy styku – vaginální, anální a orální. Toto chování doprovází často asociální chování (porušení společenských norem, které

však svou intenzitou nepřesahují právní předpisy), agresivita, užívání alkoholu i drog. U chlapců se zvyšuje fyzická agrese, u dívek jde spíš o sebepoškozování, není výjimkou neobratnost při dvoření, chybění empatie, nutkavá masturbace a atypický sexuální vývoj. Varujícím signálem bývají tři symptomy – pomočování po dvanáctém roce života, krutost ke zvířatům a žhářství.

P) PŘÍSLUŠNOST K SUBKULTURÁM

Subkultury jsou přirozenou součástí života dospívajících, inklinace k nim se tedy začíná výrazně projevovat od cca 13. roku života. V rámci psychického vývoje tato příslušnost představuje důležitou součást přechodu mezi dětstvím a dospělostí. Umožňuje dospívajícímu především odpoutat se od pasivního následování hodnot rodičů a autorit, vytváří předpoklad pro budoucí tvorbu vlastní identity v rámci společnosti a představuje první krok v rámci nacházení vlastní svébytnosti (proces individuace).

Přestože je přínos subkultur pro psychický vývoj dospívajícího zřejmý, negativním dopadem příslušnosti k některým subkulturám může být osvojení si některých forem rizikového chování, nejčastěji různé formy závislostního jednání (konzumace nejrůznějších drog či ulpívání na jednom typu činnosti).

Q) DOMÁCÍ NÁSILÍ

Pod tímto pojmem rozumíme násilí mezi sobě blízkými osobami, které žijí ve společné domácnosti. Může jít o fyzické, psychické či sexuální násilí, ke kterému dochází opakovaně. Bývá často skryto před veřejností. Násilník získává nad svou obětí moc. Intenzita násilí se časem stupňuje. Toto jednání v sobě zahrnuje zastrašování, kritizování, vyhrožování a vydírání, fyzické násilí jako jsou facky, rány pěstí, kopání, tlučení hlavou, rdoušení, tahání za vlasy, bití nejrůznějšími předměty apod., taktéž izolaci od přátel a příbuzných, zákaz nejrůznějších styků (telefonování, dívání se na televizi atd.), omezení přístupu k financím, sexuální násilí a kombinaci všech výše napsaných.

R) HAZARDNÍ HRANÍ

Hazardní hry jsou takové hry, kdy výsledek této hry závisí výhradně na náhodě. Obvykle se hraje o peníze. Hráči sázejí na výsledek hry, přičemž ten bývá obvykle v neprospěch sázejících. Pohnutkou k hraní hazardních her je přebytek volného času a vidina snadného zisku. K těmto hrám patří ruleta, různé loterie,

výherní hrací automaty, sportovní sázky, v poslední době také online sázení. Negativními důsledky hraní trpí také blízcí hráčů – především změnami v hráčově chování (agresivita, rozprodávání společného majetku, zadlužování, případně exekuce).

S) DODRŽOVÁNÍ PRAVIDEL PREVENCE ŽÁKŮ S PAS

Poruchy autistického spektra (dále jen „PAS“) jsou skupinou poruch, které se diagnostikují na základě projevů chování. V Mezinárodní klasifikaci nemocí (MKN - 10) jsou označovány jako pervazivní (všepronikající) vývojové poruchy, mezi které jsou řazeny mj. dětský autismus, atypický autismus, Rettův syndrom, Aspergerův syndrom, jiné pervazivní vývojové poruchy, pervazivní vývojová porucha nespecifikovaná. Základní diagnostická triáda PAS zahrnuje různou míru narušení v těchto oblastech:

- sociální interakce a sociálního chování,
- verbální i neverbální komunikace,
- v oblasti představivosti a hry, omezených vzorců chování, zájmů nebo aktivit.

Stupeň závažnosti poruch bývá různý, typická je také značná variabilita projevů. I v případě nejlehčích forem postižení zhoršují sociabilitu a ztěžují zařazení jedince do společnosti. Chování a jednání žáků s PAS ovlivňuje především odlišné vnímání, porozumění a sociální komunikaci. Chování a projevy jsou u každého žáka s PAS značně různorodé. Některé schopnosti a dovednosti mohou být rozvinuté, jiné výrazně opožděné nebo nerozvinuté. S ohledem na daná specifika dětí je nutno dodržovat dvě pravidla:

- 1) pravidlo přesnosti, jasnosti instrukcí a zajištění předvídatelnosti,
- 2) pravidlo jasné a konkrétní motivace.

5. Cíl preventivního programu

Preventivní program školy je dokument, jenž by měl zaručit udržet stávající kvalitu vzdělávání v naší ZŠ. Je přitom kladen důraz na vzájemnou komunikaci, kooperaci všech žáků a pracovníků a zdravý životní styl. Výsledkem jeho zodpovědného plnění by mělo být pozitivní klima školy s minimem kázeňských problémů, taktéž spolupráci rodiny a školy. Předpokladem k jeho plnění je úzká spolupráce všech žáků, učitelů, rodičů i nepedagogických pracovníků (jejich povinností je se s programem seznámit prostřednictvím webových stránek či v kanceláři ŠMP či formou třídních schůzek).

Cílem PPŠ je zvýšení odolnosti žáků vůči sociálně patologickým jevům i jejich předcházení formou nejrůznějších preventivních aktivit, ať primárních či sekundárních, specifických či nespecifických.

PPŠ je nedílnou součástí školního vzdělávacího programu a jako takový nemůže být od jeho cílů odloučen, ale naopak se jejich cíle překrývají a doplňují se.

Prioritou PPŠ je individuální přístup ke každému žákovi, individuální řešení jeho problémů, přičemž se bude také brát ohled na individuální potřeby každého žáka (PAS, vývojové poruchy, poruchy chování apod.)

Nedílnou součástí PPŠ jsou volnočasové aktivity a programy, kde se mohou realizovat všichni žáci naší ZŠ.

Cílem Preventivního programu školy je orientace na osobnost žáka a jeho začlenění do kolektivu, na vytváření kvalitních mezilidských vztahů, čímž lze předcházet negativním sociálním jevům.

1. Program si klade za cíl zejména zkvalitnit práci v třídním kolektivu, také velmi úzkou spolupráci mezi třídním učitelem, metodikem prevence a výchovným poradcem.

2. Program je určen pro žáky a jejich zákonné zástupce a pro všechny pracovníky školy.
3. Zvýšenou pozornost věnuje dětem se specifickými vývojovými problémy a rizikovým chováním, zejména záškoláctví, problémové chování, soužití v kolektivu a diagnostikované SPCH.

Na realizaci PPŠ se aktivně podílejí **všichni členové pedagogického sboru**, tedy nejen **vyučující**, ale také **vychovatelky školní družiny** (dále jen ŠD) a zapojeni jsou i **hospodářští pracovníci** školy, neboť i oni ovlivňují celkové klima školy.

Dlouhodobé cíle vyplývající ze vstupních informací

- vést žáky k dodržování stanovených pravidel (zejména pravidel školního řádu a slušného chování)
- eliminovat vulgarismy a nadávky mezi žáky
- vést žáky k ochraně zdraví, budovat postoje k odmítání alkoholu a omamných psychotropních látek a jedů
- vést žáky k vzájemné pomoci a ohleduplnosti
- vychovávat žáky ke správným hodnotám, vést je k občanské a právní odpovědnosti za sebe a svá jednání
- zapojit školu do projektů
- vést žáky k postojům proti rasismu
- učit žáky takové znalosti a dovednosti, které budou dobře uplatnitelné v životě (zaměřit se na činnostní učení s využitím v praxi)

Střednědobé cíle vyplývající z dlouhodobých cílů

- průběžné sledování konkrétních podmínek a situace ve škole z hlediska rizikového chování - klást důraz na prevenci
- uplatňování preventivních aktivit a programů speciálně zaměřených na jednotlivé rizikové skupiny žáků
- prezentace školy prostřednictvím webových stránek a jiných aktivit
- vzdělávat pedagogy v oblasti prevence školního násilí

- práce třídního učitele s třídním kolektivem a řešení konfliktních situací mezi žáky, komunikace učitel – žák
- účast rodičů na formálních i neformálních akcích školy

Krátkodobé cíle vyplývající ze střednědobých cílů

- vést žáky k sebehodnocení
- posilovat pozitivní vztahy v jednotlivých třídách
- vést děti ke vzájemné toleranci
- zachytit děti z rizikových prostředí
- postupné snižování neomluvené absence, zejména u žáků vyšších ročníků
- snažit se o to, aby se rodiče zabývali problémy svých dětí a pomáhat jim při hledání řešení
- předat žákům přehled o všech nebezpečích a rizikových formách chování
- celoročně a ve všech předmětech na toto téma diskutovat
- připravit je na možnost setkání se špatným člověkem, drogou a jiným nebezpečím, umět odmítat a reagovat
- naučit žáky najít a poskytnout pomoc, umět komunikovat s linkami pomoci a vyhledat je

Cílové skupiny

- žáci 1. stupně
- žáci 2. stupně
- pedagogičtí, popř. nepedagogičtí pracovníci školy
- zákonní zástupci

Obecné zásady PPŠ (všichni učitelé, popř. nepedagogičtí pracovníci)

- vytvářet příjemné a klidné mikroklima školy
- vytvářet optimální podmínky pro vzdělávání žáků
- včas odhalovat a podchycovat poruchy vývoje, učení a chování u žáků
- soustavně a pečlivě sledovat vývojové a individuální potřeby žáků
- posilovat zdravou sebedůvěru žáků
- učit žáky překonávat problémy a zátěžové situace

- rozlišovat hierarchii hodnot
- navázat úzký kontakt mezi školou a rodiči
- propagovat a nabízet dětem sport i jinou zájmovou činnost pro smysluplné využití volného času (kroužky ve škole)
- ujasňovat žákům nenásilnou formou smysl života

6. Zhodnocení prevence sociálně patologických jevů ve školním roce 2022/2023

Část 1: Škola a její preventivní program

1) Má vaše škola písemně vytvořený vlastní preventivní program školy?

Ano

2) Na základě čeho je preventivní program školy vypracováván?

- Profesního citu (intuice)
- Diskuzí s vedením školy a učitelským sborem
- Analýzy aktuální situace školy
- Sledování výskytu rizikového chování na škole v uplynulém školním roce
- Šetření/mapování klima školy realizovaného v uplynulém školním roce
- Evaluaci (zhodnocení) jednotlivých realizovaných aktivit v uplynulém školním roce

3) Identifikovali jste při přípravě preventivního programu školy nějaké specifické rizikové faktory vaší školy?

Ne

4) Stanovuje preventivní program školy cíle, které jsou konkrétní, měřitelné, dosažitelné, realistické a časově ohraničené?

Ano

5) Jací další specialisté, mimo školního metodika prevence, působí přímo na vaší škole:

- Výchovný poradce
- Školní psycholog
- Školní speciální pedagog
- Asistent pedagoga

6) Kolik vyučovacích hodin je za měsíc věnováno třídnickým hodinám v jedné třídě (průměrně za celou školu)?

1

7) Jaká témata převažují při třídnických hodinách na vaší škole?

- Práce se vztahy ve třídě (otevřená diskuse o vztazích, řešení problémů mezi žáky)
- Práce s pravidly a řešení problémů třídy (otevírání témat důležitých pro třídu, vyjasňování pravidel chování, péče o individuální spokojenost žáků)

8) Uveďte počet tříd a žáků vaší školy v jednotlivých ročnících:

	Počet tříd	Počet žáků
1. ročník ZŠ	3	46
2. ročník ZŠ	2	45
3. ročník ZŠ	3	51
4. ročník ZŠ	2	49
5. ročník ZŠ	5	43
6. ročník ZŠ / prima	2	37
7. ročník ZŠ / sekunda	1	27
8. ročník ZŠ / tercie	2	34
9. ročník ZŠ / kvarta	2	33
Suma řádků	22	365

Část 2: Školní metodik prevence

1) Jméno a příjmení školního metodika prevence:

Mgr. Adriana Hejníčková

2) Kolik let celkem Vy osobně vykonáváte funkci školního metodika prevence?

7

3) Zastáváte Vy osobně na vaší škole, mimo školního metodika prevence, také nějaké další funkce?

- Ano, třídní učitel/ka
- Ano, jiné (prosím, vypište)

Doplňující text: speciální pedagog

4) Máte ukončené akreditované studium k výkonu specializovaných činností pro školní metodiky prevence podle § 9 vyhlášky č. 317/2005 Sb.?

Ano

5) Poskytuje Vám škola za výkon funkce školního metodika prevence nějaké finanční ohodnocení?

Ano, formou příplatku podle Zákoníku práce ve výši 1 000 až 2 000 Kč měsíčně

6) Absolvoval/a jste v posledních třech letech nějaké akreditované vzdělávací kurzy, semináře, konference či výcviky k tématu primární prevence rizikového chování (kromě specializačního studia)?

Ano, v celkovém rozsahu od 17 do 40 hodin

7) Ve kterých oblastech primární prevence rizikového chování byste měl/a zájem se aktuálně vzdělávat?

- Prevence závislostního chování pro nelátkové závislosti (hazard, počítačové hry apod.)

8) Máte jako školní metodik prevence externí odbornou supervizi?

Ano, odbornou supervizi mám 1-2x ročně

9) Věnujete se v roli školního metodika prevence následujícím činnostem? Pokud ano, zkuste odhadnout, kolik hodin práce průměrně za kalendářní měsíc Vám dané činnosti zaberou.

	Počet hodin
Koordinace tvorby preventivního programu školy a jeho evaluace	2
Osobní participace na realizaci preventivních aktivit školy (podílení se na přímé práci se žáky při preventivních aktivitách)	2
Metodické vedení pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování.	2
Individuální práce s žáky (včetně práce s malými skupinami žáků) s potenciálem k rozvoji rizikového chování	2
Zajišťování spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, policií, orgány sociálně-právní ochrany dětí, nestátními organizacemi působícími v oblasti prevence atd.	1
Vedení písemných záznamů všeho druhu	1
Komunikace se zákonnými zástupci (rodiči)	1
Účast na pracovních seminářích kraje, obce, PPP atd., setkávání se za účelem metodického vedení ze strany pedagogicko-psychologické poradny	2
Vzdělávání a rozvoj v oblasti primární prevence rizikového chování	2
Suma řádků	15

10) Stručně uveďte, co byste aktuálně nejvíce potřeboval/a ke zvýšení kvality vaší práce při vykonávání funkce školního metodika prevence:

Více času pro žáky (individuální konzultace, komunitní kruhy, preventivní program pro určitou třídu realizovanou ŠMP) a více času žáků (nemám s nimi kdy být, není žádná hodinová dotace pro práci ŠMP se třídou).

Část 3: Specifická prevence obsažená ve školním vzdělávacím programu

1) Pokuste se realisticky odhadnout, jaký rozsah specifické prevence je podle plánu obsažen ve školním vzdělávacím programu pro jednotlivé ročníky. Cílem je zmapovat reálný stav na škole, tj. kolik času učitelé věnují specifické prevenci v rámci výuky. Při stanovování rozsahu je vhodná spolupráce s jednotlivými vyučujícími.

Příklad: Velmi často se může aktivita týkat více typů rizikového chování zároveň, v takovém případě čas započítejte jen jednou, a to do toho typu rizikového chování, který danou aktivitu co nejvíce vystihuje. Vyplňujte pouze v ročnících, které jsou pro vaši školu relevantní. Zaokrouhlete údaj na celé číslo.

	1. ročník ZŠ	2. ročník ZŠ	3. ročník ZŠ	4. ročník ZŠ	5. ročník ZŠ	6. r. ZŠ / prima	7. r. ZŠ / sekunda	8. r. ZŠ / tercie	9. r. ZŠ / kvarta	Suma sloupců
Prevence šikany a projevů agrese	3	3	7	4	4	7	6	5	4	43
Prevence kyberšikany	0	0	2	6	4	4	8	6	4	34
Prevence záškoláctví	1	1	1	2	1	2	1	2	2	13
Prevence rizikových sportů	2	0	3	4	2	4	2	2	2	21
Prevence	2	2	2	2	2	2	3	2	2	19

	1. ročník ZŠ	2. ročník ZŠ	3. ročník ZŠ	4. ročník ZŠ	5. ročník ZŠ	6. r. ZŠ / prima	7. r. ZŠ / sekunda	8. r. ZŠ / tercie	9. r. ZŠ / kvarta	Suma sloupců
rizikového chování v dopravě										
Prevence rasismu a xenofobie	3	2	4	4	3	4	5	5	6	36
Prevence působení sekt a extrémistických náboženských směrů	2	1	1	2	2	2	4	2	4	20
Prevence rizikového sexuálního chování	1	1	2	3	4	4	4	4	4	27
Prevence užívání tabáku	0	1	1	2	3	2	2	2	2	15
Prevence užívání alkoholu	0	2	2	2	3	3	3	4	4	23
Prevence užívání dalších návykových látek	1	1	2	2	2	3	3	3	3	20
Prevence závislostního chování pro nelátkové závislosti (hazard, počítačové hry apod.)	2	1	2	2	3	3	3	2	0	18
Prevence poruch příjmu potravy	2	1	1	2	2	2	2	3	3	18
Prevence kriminálního chování	2	1	1	1	2	2	2	2	2	15
Prevence duševních onemocnění a psychických problémů	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
Suma řádků	22	18	32	39	38	45	49	45	43	331

Část 4: Specifická prevence realizovaná v samostatných preventivních aktivitách a programech

Program 1 - Policie ČR

1) Název poskytovatele programu:

Policie ČR

2) Úroveň programu:

Všeobecná primární prevence

3) Jaké jsou v tomto programu hlavní formy práce:

- Přednáška, prezentace informací
- Interaktivní skupinová diskuse
- Návěst a trénink dovedností

4-a) Pro všeobecnou a selektivní prevenci: označte třídy, kde byl tento program realizován, a doplňte počet vyučovacích hodin, které tímto programem třídy celkově strávily.

	Počet tříd	Počet hodin
1. ročník ZŠ	0	0
2. ročník ZŠ	0	0
3. ročník ZŠ	0	0
4. ročník ZŠ	0	0
5. ročník ZŠ	0	0
6. ročník ZŠ / prima	2	4
7. ročník ZŠ / sekunda	0	0
8. ročník ZŠ / tercie	0	0
9. ročník ZŠ / kvarta	0	0
Suma řádků	2	4

4-b) Pro indikovanou prevenci: vyplňte počet žáků, kteří se účastnili programů indikované prevence.

5) Zaškrtněte typy rizikového chování, na které je tento program zaměřen.

- Prevence šikany a projevů agrese
- Prevence kyberšikany
- Prevence rizikového sexuálního chování

6) Jak byla vaše škola celkově s programem spokojena?

Velmi spokojena

Program 2 - Jiné

1) Název poskytovatele programu:

Doplňující text: KHS - Krajská hygienická stanice

2) Úroveň programu:

Všeobecná primární prevence

3) Jaké jsou v tomto programu hlavní formy práce:

- Přednáška, prezentace informací
- Interaktivní skupinová diskuse
- Nácvik a trénink dovedností

4-a) Pro všeobecnou a selektivní prevenci: označte třídy, kde byl tento program realizován, a doplňte počet vyučovacích hodin, které tímto programem třídy celkově strávily.

	Počet tříd	Počet hodin
1. ročník ZŠ	0	0
2. ročník ZŠ	0	0
3. ročník ZŠ	0	0
4. ročník ZŠ	0	0
5. ročník ZŠ	0	0
6. ročník ZŠ / prima	0	0
7. ročník ZŠ / sekunda	1	3
8. ročník ZŠ / tercie	0	0
9. ročník ZŠ / kvarta	2	6
Suma řádků	3	9

4-b) Pro indikovanou prevenci: vyplňte počet žáků, kteří se účastnili programů indikované prevence.

5) Zaškrtněte typy rizikového chování, na které je tento program zaměřen.

- Prevence rizikového sexuálního chování
- Prevence užívání tabáku

6) Jak byla vaše škola celkově s programem spokojena?

Velmi spokojena

Program 3 - Městská/obecní policie

1) Název poskytovatele programu:

Městská/obecní policie

2) Úroveň programu:

Všeobecná primární prevence

3) Jaké jsou v tomto programu hlavní formy práce:

- Přednáška, prezentace informací
- Interaktivní skupinová diskuse
- Nácvik a trénink dovedností

4-a) Pro všeobecnou a selektivní prevenci: označte třídy, kde byl tento program realizován, a doplňte počet vyučovacích hodin, které tímto programem třídy celkově strávily.

	Počet tříd	Počet hodin
1. ročník ZŠ	0	0
2. ročník ZŠ	0	2
3. ročník ZŠ	3	3
4. ročník ZŠ	2	2

	Počet tříd	Počet hodin
5. ročník ZŠ	2	2
6. ročník ZŠ / prima	4	0
7. ročník ZŠ / sekunda	0	0
8. ročník ZŠ / tercie	0	0
9. ročník ZŠ / kvarta	2	4
Suma řádků	13	13

4-b) Pro indikovanou prevenci: vyplňte počet žáků, kteří se účastnili programů indikované prevence.

5) Zaškrtněte typy rizikového chování, na které je tento program zaměřen.

- Prevence záškoláctví
- Prevence rizikových sportů
- Prevence rizikového chování v dopravě
- Prevence užívání tabáku
- Prevence užívání alkoholu
- Prevence užívání dalších návykových látek
- Prevence kriminálního chování

6) Jak byla vaše škola celkově s programem spokojena?

Velmi spokojena

Program 4 - Jiné

1) Název poskytovatele programu:

Doplňující text: ZŠ Štěpánov

2) Úroveň programu:

Všeobecná primární prevence

3) Jaké jsou v tomto programu hlavní formy práce:

- Interaktivní skupinová diskuse
- Zážitkový program
- Nácvik a trénink dovedností

4-a) Pro všeobecnou a selektivní prevenci: označte třídy, kde byl tento program realizován, a doplňte počet vyučovacích hodin, které tímto programem třídy celkově strávily.

	Počet tříd	Počet hodin
1. ročník ZŠ	0	0
2. ročník ZŠ	0	0
3. ročník ZŠ	0	0
4. ročník ZŠ	0	0
5. ročník ZŠ	1	5
6. ročník ZŠ / prima	2	10
7. ročník ZŠ / sekunda	0	0
8. ročník ZŠ / tercie	0	0
9. ročník ZŠ / kvarta	0	0

	Počet tříd	Počet hodin
Suma řádků	3	15

4-b) Pro indikovanou prevenci: vyplňte počet žáků, kteří se účastnili programů indikované prevence.

5) Zaškrtněte typy rizikového chování, na které je tento program zaměřen.

- Prevence šikany a projevů agrese
- Prevence kyberšikany
- Prevence záškoláctví
- Prevence rizikového sexuálního chování
- Prevence závislostního chování pro nelátkové závislosti (hazard, počítačové hry apod.)
- Prevence kriminálního chování

6) Jak byla vaše škola celkově s programem spokojena?

Velmi spokojena

Program 5 - Sdružení D, z. ú.

1) Název poskytovatele programu:

Sdružení D, z. ú.

2) Úroveň programu:

Všeobecná primární prevence

3) Jaké jsou v tomto programu hlavní formy práce:

- Interaktivní skupinová diskuse
- Zážitkový program
- Nácvik a trénink dovedností
- Individuální práce s dítětem, rozhovor či edukace

4-a) Pro všeobecnou a selektivní prevenci: označte třídy, kde byl tento program realizován, a doplňte počet vyučovacích hodin, které tímto programem třídy celkově strávily.

	Počet tříd	Počet hodin
1. ročník ZŠ	0	0
2. ročník ZŠ	1	3
3. ročník ZŠ	1	3
4. ročník ZŠ	0	0
5. ročník ZŠ	1	9
6. ročník ZŠ / prima	1	9
7. ročník ZŠ / sekunda	1	9
8. ročník ZŠ / tercie	0	0
9. ročník ZŠ / kvarta	0	0
Suma řádků	5	33

4-b) Pro indikovanou prevenci: vyplňte počet žáků, kteří se účastnili programů indikované prevence.

5) Zaškrtněte typy rizikového chování, na které je tento program zaměřen.

- Prevence šikany a projevů agrese

- Prevence kyberšikany
- Prevence záškoláctví
- Prevence rasismu a xenofobie
- Prevence rizikového sexuálního chování
- Prevence kriminálního chování
- Prevence duševních onemocnění a psychických problémů

6) Jak byla vaše škola celkově s programem spokojena?

Velmi spokojena

Program 6 - Jiné

1) Název poskytovatele programu:

Jiné

Doplňující text: Petra Růžicková

2) Úroveň programu:

Všeobecná primární prevence

3) Jaké jsou v tomto programu hlavní formy práce:

- Zážitkový program

4-a) Pro všeobecnou a selektivní prevenci: označte třídy, kde byl tento program realizován, a doplňte počet vyučovacích hodin, které tímto programem třídy celkově strávily.

	Počet tříd	Počet hodin
1. ročník ZŠ	0	0
2. ročník ZŠ	0	0
3. ročník ZŠ	0	0
4. ročník ZŠ	0	0
5. ročník ZŠ	1	2
6. ročník ZŠ / prima	1	2
7. ročník ZŠ / sekunda	0	0
8. ročník ZŠ / tercie	0	0
9. ročník ZŠ / kvarta	0	0
Suma řádků	2	4

4-b) Pro indikovanou prevenci: vyplňte počet žáků, kteří se účastnili programů indikované prevence.

5) Zaškrtněte typy rizikového chování, na které je tento program zaměřen.

- Prevence šikany a projevů agrese
- Prevence kriminálního chování

6) Jak byla vaše škola celkově s programem spokojena?

Spíše spokojena

Program 7 - Jiné

1) Název poskytovatele programu:

Jiné

Doplňující text: SDH Štěpánov

2) Úroveň programu:

Všeobecná primární prevence

3) Jaké jsou v tomto programu hlavní formy práce:

- Přednáška, prezentace informací
- Interaktivní skupinová diskuse
- Nácvik a trénink dovedností

4-a) Pro všeobecnou a selektivní prevenci: označte třídy, kde byl tento program realizován, a doplňte počet vyučovacích hodin, které tímto programem třídy celkově strávily.

	Počet tříd	Počet hodin
1. ročník ZŠ	0	0
2. ročník ZŠ	2	2
3. ročník ZŠ	0	0
4. ročník ZŠ	0	0
5. ročník ZŠ	0	0
6. ročník ZŠ / prima	2	4
7. ročník ZŠ / sekunda	0	0
8. ročník ZŠ / tercie	0	0
9. ročník ZŠ / kvarta	0	0
Suma řádků	4	6

4-b) Pro indikovanou prevenci: vyplňte počet žáků, kteří se účastnili programů indikované prevence.

5) Zaškrtněte typy rizikového chování, na které je tento program zaměřen.

- Prevence rizikového chování v dopravě
- Prevence kriminálního chování

6) Jak byla vaše škola celkově s programem spokojena?

Velmi spokojena

Program 8 - Jiné

1) Název poskytovatele programu:

Jiné

Doplňující text: Projekty primární prevence

2) Úroveň programu:

Všeobecná primární prevence

3) Jaké jsou v tomto programu hlavní formy práce:

- Přednáška, prezentace informací

- Interaktivní skupinová diskuse
- Nácvik a trénink dovedností

4-a) Pro všeobecnou a selektivní prevenci: označte třídy, kde byl tento program realizován, a doplňte počet vyučovacích hodin, které tímto programem třídy celkově strávily.

	Počet tříd	Počet hodin
1. ročník ZŠ	0	0
2. ročník ZŠ	0	0
3. ročník ZŠ	0	0
4. ročník ZŠ	0	0
5. ročník ZŠ	0	0
6. ročník ZŠ / prima	0	0
7. ročník ZŠ / sekunda	1	2
8. ročník ZŠ / tercie	2	4
9. ročník ZŠ / kvarta	0	0
Suma řádků	3	6

4-b) Pro indikovanou prevenci: vyplňte počet žáků, kteří se účastnili programů indikované prevence.

5) Zaškrtněte typy rizikového chování, na které je tento program zaměřen.

- Prevence šikany a projevů agrese
- Prevence kyberšikany
- Prevence rizikového sexuálního chování
- Prevence kriminálního chování

6) Jak byla vaše škola celkově s programem spokojena?

Velmi spokojena

Program 9 - Jiné

1) Název poskytovatele programu:

Jiné

Doplňující text: MP Education, s. r. o. (akreditována)

2) Úroveň programu:

Všeobecná primární prevence

3) Jaké jsou v tomto programu hlavní formy práce:

- Přednáška, prezentace informací
- Interaktivní skupinová diskuse

4-a) Pro všeobecnou a selektivní prevenci: označte třídy, kde byl tento program realizován, a doplňte počet vyučovacích hodin, které tímto programem třídy celkově strávily.

	Počet tříd	Počet hodin
1. ročník ZŠ	0	0
2. ročník ZŠ	0	0
3. ročník ZŠ	0	0

	Počet tříd	Počet hodin
4. ročník ZŠ	2	4
5. ročník ZŠ	2	4
6. ročník ZŠ / prima	0	0
7. ročník ZŠ / sekunda	0	0
8. ročník ZŠ / tercie	0	0
9. ročník ZŠ / kvarta	0	0
Suma řádků	4	8

4-b) Pro indikovanou prevenci: vyplňte počet žáků, kteří se účastnili programů indikované prevence.

5) Zaškrtněte typy rizikového chování, na které je tento program zaměřen.

- Prevence šikany a projevů agrese
- Prevence rasismu a xenofobie
- Prevence rizikového sexuálního chování
- Prevence poruch příjmu potravy
- Prevence duševních onemocnění a psychických problémů

6) Jak byla vaše škola celkově s programem spokojena?

Spíše spokojena

Program 10 - Škola sama

1) Název poskytovatele programu:

Škola sama

Doplňující text: Školní klub

2) Úroveň programu:

Všeobecná primární prevence

3) Jaké jsou v tomto programu hlavní formy práce:

- Interaktivní skupinová diskuse
- Zážitkový program
- Nácvik a trénink dovedností
- Zapojení vrstevníků podobného věku (tzv. peer prvek)
- Individuální práce s dítětem, rozhovor či edukace

4-a) Pro všeobecnou a selektivní prevenci: označte třídy, kde byl tento program realizován, a doplňte počet vyučovacích hodin, které tímto programem třídy celkově strávily.

	Počet tříd	Počet hodin
1. ročník ZŠ	0	0
2. ročník ZŠ	0	0
3. ročník ZŠ	0	0
4. ročník ZŠ	0	0
5. ročník ZŠ	0	0
6. ročník ZŠ / prima	2	40
7. ročník ZŠ / sekunda	1	40

	Počet tříd	Počet hodin
8. ročník ZŠ / tercie	2	40
9. ročník ZŠ / kvarta	2	40
Suma řádků	7	160

4-b) Pro indikovanou prevenci: vyplňte počet žáků, kteří se účastnili programů indikované prevence.

5) Zaškrtněte typy rizikového chování, na které je tento program zaměřen.

- Prevence šikany a projevů agrese
- Prevence kyberšikany
- Prevence záškoláctví
- Prevence rasismu a xenofobie
- Prevence působení sekt a extrémistických náboženských směrů
- Prevence závislostního chování pro nelátkové závislosti (hazard, počítačové hry apod.)
- Prevence poruch příjmu potravy
- Prevence kriminálního chování

6) Jak byla vaše škola celkově s programem spokojena?

Velmi spokojena

Část 5: Práce s dalšími cílovými skupinami – pedagogičtí pracovníci školy

Aktivita 1 - metodické vedení - práce v třídnických hodin...

1) Uveďte stručný popis aktivity.

metodické vedení - práce v třídnických hodinách

2) Odhadněte časovou dotaci věnovanou této aktivitě.

12

Aktivita 2 - zprostředkování kurzů či přednášek pedagog...

1) Uveďte stručný popis aktivity.

zprostředkování kurzů či přednášek pedagogům v oblasti prevence

2) Odhadněte časovou dotaci věnovanou této aktivitě.

2

Aktivita 3 - poskytování odborných konzultací etopedického...

1) Uveďte stručný popis aktivity.

poskytování odborných konzultací etopedického charakteru

2) Odhadněte časovou dotaci věnovanou této aktivitě.

80

Aktivita 4 -

1) Uveďte stručný popis aktivity.

2) Odhadněte časovou dotaci věnovanou této aktivitě.

Část 6: Práce s dalšími cílovými skupinami – rodiče a ostatní

Aktivita 1 - Třídní schůzky

1) Uveďte stručný popis aktivity.

Třídní schůzky

2) Odhadněte časovou dotaci věnovanou této aktivitě.

5

Aktivita 2 - Školní ples - stmelení učitelů a rodičů, p...

1) Uveďte stručný popis aktivity.

Školní ples - stmelení učitelů a rodičů, případně přátel školy

2) Odhadněte časovou dotaci věnovanou této aktivitě.

70

Aktivita 3 - Vynášení Moreny - stmelení žáků 1. stupně ...

1) Uveďte stručný popis aktivity.

Vynášení Moreny - stmelení žáků 1. stupně při společné venkovní akci školy

2) Odhadněte časovou dotaci věnovanou této aktivitě.

Aktivita 4 - Zahradní slavnost - akce podporující spoluprac...

1) Uveďte stručný popis aktivity.

Zahradní slavnost - akce podporující spolupráci rodiny a školy

2) Odhadněte časovou dotaci věnovanou této aktivitě.

30

Aktivita 5 -

1) Uveďte stručný popis aktivity.

2) Odhadněte časovou dotaci věnovanou této aktivitě.

Část 7: Výskyt rizikového chování

1) Do následující tabulky uveďte ke každému jevu počet žáků/studentů vaší školy, u nichž se daný problém v průběhu jednoho školního roku objevil či objevuje.

	1. ročník ZŠ	2. ročník ZŠ	3. ročník ZŠ	4. ročník ZŠ	5. ročník ZŠ	6. r. ZŠ / prima	7. r. ZŠ / sekunda	8. r. ZŠ / tercie	9. r. ZŠ / kvarta	Suma sloupců
Špatné vztahy mezi žáky (počet případů, nikoliv počet	0	1	2	4	2	0	0	1	0	10

	1. ročník ZŠ	2. ročník ZŠ	3. ročník ZŠ	4. ročník ZŠ	5. ročník ZŠ	6. r. ZŠ / prima	7. r. ZŠ / sekunda	8. r. ZŠ / tercie	9. r. ZŠ / kvarta	Suma sloupců
žáků)										
Vyloučení určitých jedinců z kolektivu, ostrakizace (počet případů, nikoliv počet žáků)	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Případy opakovaného záměrného psychického i fyzického ubližování (počet případů, nikoliv počet žáků)	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2
Případy využití elektronických prostředků (např. mobilní telefon, sociální sítě) k opakovanému záměrnému psychickému ubližování (počet případů, nikoliv počet žáků)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Projevy rasismu a xenofobie (počet případů, nikoliv počet žáků)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Slovní či fyzické útoky na pracovníky školy (výskyt u počtu žáků)	0	0	0	1	1	1	0	0	0	3
Záškoláctví (výskyt u počtu žáků)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Podezření na skryté záškoláctví (záškoláctví s vědomím rodičů)	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2

	1. ročník ZŠ	2. ročník ZŠ	3. ročník ZŠ	4. ročník ZŠ	5. ročník ZŠ	6. r. ZŠ / prima	7. r. ZŠ / sekunda	8. r. ZŠ / tercie	9. r. ZŠ / kvarta	Suma sloupců
(výskyt u počtu žáků)										
Rizikové chování ve sportu, rizikové pohybové aktivity, extrémní sporty atd. (výskyt u počtu žáků)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rizikové chování v dopravě (výskyt u počtu žáků)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rizikové sexuální chování a nevhodné projevy sexuality (výskyt u počtu žáků)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Poruchy příjmu potravy (výskyt u počtu žáků)	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Sebepoškozování a autoagrese (výskyt u počtu žáků)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kriminální chování - přestupky, provinění, trestné činy (výskyt u počtu žáků)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zanedbávání, zneužívání či týrání dítěte (výskyt u počtu žáků)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Užívání* tabáku (výskyt u počtu žáků) <i>*Pod termín „užívání“ zahrnujeme užití</i>	0	0	0	0	0	1	0	1	0	2

	1. ročník ZŠ	2. ročník ZŠ	3. ročník ZŠ	4. ročník ZŠ	5. ročník ZŠ	6. r. ZŠ / prima	7. r. ZŠ / sekunda	8. r. ZŠ / tercie	9. r. ZŠ / kvarta	Suma sloupců
<i>opakované i jednorázové, experimentování s látkou atd.</i>										
Užívání* alkoholu (výskyt u počtu žáků)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Užívání* konopných látek (např. marihuana, hašiš) (výskyt u počtu žáků)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Užívání* dalších návykových látek (např. extáze, pervitin atd.) (výskyt u počtu žáků)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Závislostní chování pro nelátkové závislosti (hazard, počítačové hry apod.) (výskyt u počtu žáků)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Suma řádků	0	1	2	5	3	4	3	2	1	21

Část 8: Vyhodnocení (evaluace) preventivních aktivit školy

1) Do jaké míry se Vám podařilo naplnit cíle stanovené v preventivním programu školy?

1 - stanovené cíle se podařilo zcela naplnit

2) Co se Vám během školního roku v souvislosti s prevencí rizikového chování obzvláště podařilo a díky čemu?

Jakmile se vyskytl v nějakém třídním kolektivu problém, ihned jsem zasáhla - př. třídnická hodina s metodikem prevence nebo preventivní program jiné organizace.

3) Co byste rádi v souvislosti s prevencí rizikového chování na vaší škole v příštím školním roce zlepšili či změnili?

Chování některých (zejména starších) kolegů k dětem - dnešní děti nestrpí zákazy a příkazy, cítí se pak být dotčeny a nespolupracují, je třeba jim vše klidně a laskavě vysvětlit, pak fungují dobře!

6. 1. SWOT analýza

Reflexe (co se osvědčilo – neosvědčilo) se týká posledních 2 let, vize do budoucna není časově vymezená.

+ Co se v realizaci prevence osvědčilo, podařilo	Rizika při realizaci prevence (možné komplikace, brzdy v rozvoji...)
- Realizovat v každé třídě preventivní program. - Zajistit alespoň část finančních prostředků pro realizaci preventivního programu + na činnost ŠPP. - Spolupracovat s kolegy v ŠPP – každých 14 dní porady, takřka každodenní konzultace k jednotlivým případům. - Vytipování problémových životních situací u jednotlivých jedinců – pomocí dotazníků a následná práce s nimi – s pomocí psychologů a speciální pedagožky. - Realizace třídnických hodin –	- Nedostatečné finanční pokrytí výdajů na prevenci, nedostatečné finanční ohodnocení ŠMP – snižuje motivaci k výkonu činnosti ŠMP. - Neochota některých učitelů při realizaci třídnických hodin a jiných preventivních opatření. - Nedostatek času – jako metodik prevence nemám sníženou pedagogickou povinnost.

v každé třídě povinně minimálně 1x měsíčně.	
- Co se v realizaci prevence neosvědčilo nebo nepodařilo	Příležitosti související s prevencí (přání, nápady, možnosti...)
- Přesvědčit rodiče, aby mělo dostatečný zájem o své dítě. - Rodiče si myslí, že nejsme odborníci – je třeba zlepšit společenský status učitelů.	Více finančních možností – např. zavést funkci ŠMP na prvním a druhém stupni ZŠ zvlášť, s tím souvisí větší znalost klimatu v každé třídě i jednotlivých žáků.

7. Spolupráce s rodiči, s kolegy, se školskou radou

Stejně jako v minulých letech chceme i letos úzce spolupracovat s rodiči na všech úrovních. Rodiče hrají klíčovou roli při realizaci PPŠ. O realizaci programu jsou informováni prostřednictvím třídních učitelů (dále jen TU) na třídních schůzkách či elektronicky na stránkách školy. O tvorbě a plnění PPŠ je dále informována Rada školy na svých pravidelných schůzkách.

Spolupráce s kolegy a ostatními pracovníky je realizována formou osobních schůzek či elektronicky průběžně dle aktuálních požadavků. Učitelé jsou informováni o činnosti ŠMP na pravidelných schůzích.

8. Spolupráce s odborníky

V minulém roce jsme se museli několikrát obrátit na odborníky, buď na obecní policii, Policii ČR (dále jen PČR) nebo na Okresní správu pro ohrožené děti (dále jen OSPOD) či na Pedagogicko – psychologickou poradnu (dále jen PPP). Dále jsme spolupracovali s neziskovými organizacemi – P-centrum, Sdružení D apod.

Spolupráce s odborníky nám velmi usnadňuje uskutečňování realizace PPŠ. Seznam organizací, s nimiž spolupracujeme, je uveden v příloze.

9. Metody práce

Kromě tradičních metod práce v rámci výuky jsou a i nadále budou využívány i další metody. Výchova bude probíhat mezipředmětově a dále v rámci třídnických hodin, které jsou od září 2017 zavedeny, povinnost se jich zúčastnit je zakotvena ve školním řádu.

Například:

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli,
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků,
- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti,
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů,
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry,
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty (například formou komunitního kruhu),
- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“,
- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě,
- osvojování a upevňování základních návyků v rámci ZŽS – hygiena, životospráva, sdělení základních informací z oblasti prevence experimentování s alkoholem a cigaretami,
- základy etické a právní výchovy,
- zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení nebo jiných postižení,
- všestranný rozvoj osobnosti žáka,
- soustředěnost na včasné diagnostikování soc. – patologických jevů ve třídních kolektivech,

- důraz na spolupráci s rodiči,
- široká nabídka volnočasových aktivit,
- ekologická výchova,
- návštěvy filmových a divadelních představení, koncertů besed apod.,
- účast v soutěžích (výtvarných, sportovních, hudebních, zdravotnických, dopravních, recitačních atd. (Štoček, 2017, s. 89)

10. Znalostní kompetence žáků

Žáci:

- dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků,
- znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek,
- znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu,
- mají vědomosti jak udržovat zdraví a o zdravém životním stylu,
- mají právní povědomí v oblasti sociálně patologických jevů,
- mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě,
- znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl,
- znají zdravotní a sociální rizika užívání návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví,
- znají negativní vlivy kouření, požívání alkoholu,
- umí komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc,
- umí pojmenovat základní mezilidské vztahy,
- umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti,
- ví, na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozují jejich práva,
- mají povědomost o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrašování aj.), je protiprávní,
- znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky,
- znají pravidla silničního provozu. (Štoček, 2017, s. 89)

Všechny tyto znalostní kompetence jsou úměrné věku a vývoji jednotlivých žáků.

11. Zařazování okruhů prevence do tematických plánů

Při realizaci preventivního programu klademe důraz na následující činnosti.

- 1) Učit žáky řešit konfliktní situace.
- 2) Vést je ke schopnosti odmítat činnosti, které by mohly mít negativní důsledky.
- 3) Posilovat sebedůvěru dětí.
- 4) Informovat je přiměřeně věku o následcích užívání drog.
- 5) Podporovat mimoškolní činnosti (Štoček, 2017, s. 89).

ŠVP s ohledem na preventivní aktivity

ZÁŠKOLÁCTVÍ					
<i>Ročník</i>	<i>Předmět</i>	<i>Téma</i>	<i>Kdo</i>	<i>Popis</i>	<i>Časová dotace</i>
I. – II.	Th	Jsem školák	Třídní učitelka	výklad učitele, beseda v kruhu, hraní scének- vhodné a nevhodné chování, žáci mají položené hlavy na lavicích, učitelka vypráví příběh, pokud je chování nevhodné- žáci se posadí rovně	1h

	HV	Školní režim	Třídní učitelka	povídání o obsahu písňe a učení se textu	1h
	Prv	Školní režim	Třídní učitelka	povídání v kruhu o pravidlech ve škole	1h
III. – IV.	–	–	---	-----	-----
V. – VI.	ČJ	Proč chodím do školy?	Učitel	Žáci se učí argumentovat, udávají důvody ke vzdělávání	1h
	Th	Školní řád	Třídní učitelka	Učitel pokládá otázky ke školnímu řádu- žáci odpovídají, kontrola dle šk. řádu	1h
VII.,VIII.,IX.	–	–	–		–

ŠIKANA A EXTRÉMNÍ PROJEVY AGRESE, INTOLERANCE

<i>Ročník</i>	<i>Předmět</i>	<i>Téma</i>	<i>Kdo</i>	<i>Popis</i>	<i>Časová dotace</i>
I. – II.	Prv	Chování o přestávce	Třídní učitelka	Vymalování obrázků správného chování-rozhodování mezi vhodným a nevhodným chování	6h
	Th	Chování ve škole	Třídní učitelka	Komunitní kruh- řešení konfliktních situací, pokud se nějaká vyskytne, Pokud žáci s nějakým problémem přijdou, povídají si o možnostech řešení, upozorňují především na nebezpečí slovní agrese	1h
	Th	Správné chování	TU	Na základě čtení pohádek, nácvik vhodného chování k druhým lidem-modelové situace	3h
III. – IV.	Th	Nebezpečí ve škole i mimo školu	TU	Beseda ve třídě, v kruhu v rámci úvodních hodin, kdy se prezentuje školní řád Média- hl. televize-rozhovory nad událostmi,	3h

				kteřá jsou zrovna aktuální Poučení o chování v takových situacích Každé pondělí- povídání , co se událo během víkendu-povídání v kruhu	
	Prv	Naše škola	učitelka	Diskuze- dobré vztahy ve třídě, vyjadřování názoru a sebeprosazování nenásilnou formou	1h
	VV	Přátelství	učitelka	Kresba a diskuze, vlastnosti různých lidí, jak se pozná dobrý přítel	1h
	INF	Kyberšikana, kybergrooming	učitel INF	Beseda, prezentace, videa na internetu, popis útočníka, oběti, testy- desatero bezpečného internetu	2h
	Th	Asertivní chování	TU	Hry- modelové situace- jak si slušně trvat na svém, agresor-oběť- jak na něj reagovat, komunitní kruh	2h
V. – VI.	ČJ	Chování ke spolužákům a ostatním	Učitel	Skupin. práce, besedy, v rámci různých hodin, pokud se na nějaké téma narazí	1h
	Th	Jsmo na jedné lodi	ŠMP	hry zaměřené na podporu vztahů ve třídě	3h

		Adaptační pobyt pro 6. ročník	ŠMP	výjezd s programem na podporu utváření vztahů ve třídě	3dny
	VkZ	Vyhodnocení dotazníku B3 + diskuze o vztazích ve třídě	ŠMP	Vyplnění dotazníku+ odpovědi na otázky-klady a zápory naší třídy, je ve třídě někomu ubližováno? Jak se cítím ve třídě já? Co se mi na třídě líbí, co bych chtěla změnit Zpětná vazba- Formou komunit. kruhu	2h
VII.,VIII.,IX.	VkO	Člověk a lidská práva	učitelka	Fotopříběh- práce s PC- každý na svém počítači- před tím zadané otázky- zjišťují odpovědi, zápis do sešitu, diskuze Konkrétní příběhy dětí- práce s učebnicí – četba, diskuze	2h
	VkZ	Vyhodnocení dotazníku B3 + diskuze o vztazích ve třídě	ŠMP	Vyplnění dotazníku+ odpovědi na otázky-klady a zápory naší třídy, je ve třídě někomu ubližováno? Jak se cítím ve třídě já? Co se mi na třídě líbí, co bych chtěla změnit Zpětná vazba - formou komunit. kruhu	2h
	VkZ	Co je to šikana	ŠMP	Diskuze v kruhu Co už vím, druhy šikany, znaky šikany, rozdíl mezi škádlením a šikanou	1H

	VkZ	Jak se bránit šikaně	ŠMP	Skupinová diskuze v kruhu, video –obrana při šikaně, jak může pomoci většina, kde hledat pomoc, pokud jsem oběť, co můžu dělat já sám	1H
	VkZ	Empatie	ŠMP	Vysvětlení pojmu empatie, Učitelka přečte dopis, který byl napsán agresorem šikany. Žáci pak přepíší dopis, který byl napsán agresorem, z pohledu oběti-každý sám. Práce ve skupině-žáci si vzájemně přečtou své dopisy, vyhledávají z dopisů, jak se liší úhly pohledu na stejnou situaci, diskuze a shrnutí	2H
	VkO	Člověk a citový život-afekt	učitelka	Rozhovory, vyprávění vlastních zkušeností, hraní scének, závisí na složení třídy	1h

	D	1. svět. válka- život vězňů a trestanců	učitelka	Popis-metody neúměrného vyslýchání- učitelka přečte pravdivý příběh z války, pak se ptá na jejich pocity a dojmy. Propojení s dnešním světem- kde se to může dnes dít, povídání o psychickém nátlaku- k čemu vede	2h
	VkZ	dotazníky B3+ dopis	ŠMP	Vyplnění dotazníku+ odpovědi na otázky: Co se mi na třídě líbí, co bych chtěla změnit. Zpětná vazba-Formou	2h
	Z	Terorismus	Učitel Z.	Výklad a diskuze dle učebnice	1h
	ČJ	1. světová válka v literatuře	Učitelka	Četba, referáty o knihách - Švejk, Remarque, filmové ukázky, interpretace textů	2h
	D	2. sv. válka- Protektorát Čechy a Morava	učitelka	Zhlédnutí dokumentu- Osvětim- důsledky agrese, využívá prvotního výkladu učebnice	1h
	D	2.svět. válka- Heydrichiáda	učitelka	čtení dokumentů o Lidicích, Ležácích. Pronásledování odpůrců komunistického režimu- video, diskuze-Marie Horáková. Cílem je vyvolat reflexi	2h

RIZIKOVÉ SPORTY A RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ V DOPRAVĚ					
<i>Ročník</i>	<i>Předmět</i>	<i>Téma</i>	<i>Kdo</i>	<i>Popis</i>	<i>Časová dotace</i>
I. – II.	Prv	Cesta do školy	učitelka	- povídání v kruhu -kreslení značek bezpečnost při cestě do a ze školy, vycházka, využití pracovního sešitu	4h
III. – IV.	Prv	Chci být zdravý a žít bezpečně	TU	Vycházka do okolí školy, správné reakce a chování,	2h
	Prv	Jsem připraven pomoci druhým v nouzi	Hasiči	exkurze k hasičům, ukázka vybavení hasičů, děti si mohou vybavení vyzkoušet, na závěr mají hasiči připravené otázky	2h
	Prv	Dopravní značky, důležitá tel. čísla, druhy dopravy	učitelka	Komunikace pomocí telefonů- návčik Nebezpečná místa v okolí- orientační plánec Diskuze- chování v dopravě, role chodce, cyklisty	6h
	TV	Rizikové sporty	učitelka	Diskuze bezpečnost v TV, na základě zpráv z médií- povídání o bezpečnosti při různých sportech	1h

V. – VI.	Př	Chráníme si zdraví	Učitel	Rizikové sporty-diskuze o bezpečnosti, používání ochranných pomůcek	1h
	VkO	Naše obec	Obecní policie	Beseda s obecní policií o bezpečnosti provozu	1h
	Z	Doprava	učitelka	Diskuze-druhy dopravy, bezpečnost v dopravě v rámci látky z učebnice	1h
VII.,VIII.,IX.	VkZ	Alkohol a doprava	ŠMP	Diskuze o možných důsledcích požití alkoholu či jiných návyk. látek při řízení či jízdě na kole, v rámci celkové diskuze o negativních důsledcích zneužívání návykových látek	1h
	TV	Adrenalinové sporty	učitelka	Prezentace adrenalinových sportů, možná rizika, používání ochranných pomůcek	1h

NEGATIVNÍ PŮSOBNÍ SEKT					
<i>Ročník</i>	<i>Předmět</i>	<i>Téma</i>	<i>Kdo</i>	<i>Popis</i>	<i>Časová dotace</i>
I. – II.	-----	-----	-----	-----	-----
III. – IV.	VI	Toleranční patent	Učitelka VI	Prezentace - video a diskuze	1h

		(rozdíl náboženství a sekty)			
V. – VI.	Th	Co děláme, když jsme v úzkých	o.s. KAPPA HELP	Prožitkový program pro nácvik odolávání manipulaci	4h
VII.,VIII.,IX.	VkO	Člověk a náboženský život-	učitelka	diskuze, výklad, referáty- o různých světových náboženstvích	2h
	ČJ	Bible- náboženství a sekty	Učitel ČJ	Prezentace v souvislostech, diskuze,	2h
	D	Vzpoury proti konzumnímu způsobu života	Učitelka D	Video (Stream) o hnutí Hippies a podobných uskupeních+ diskuze o působení podobných hnutí Vyzvednutí používání „zdravého rozumu“ před bezhlavým následování nějaké skupiny	1h

<i>RASISMUS, XENOFOBIE</i>					
<i>Ročník</i>	<i>Předmět</i>	<i>Téma</i>	<i>Kdo</i>	<i>Popis</i>	<i>Časová dotace</i>
I. – II.	—	_____	_____	_____	_____

III. – IV.	Prv	Je nás ve světě několik miliard	učitelka	Beseda nad fotografiemi, události na internetu. Z časopisu vystřihají žáci obrázky jednotlivých národností- povídání o rozdílech a hlavně o tom, co nás spojuje- možnost připevnit obrázky na mapu	1h
	Prv	Způsoby chování ke kamarádům, těhotným ženám, aj	učitelka	Diskuze, dramatizace- hraní rolí, upevňování vhodného chování	1h
	TH	Školní řád	TU	Seznámení se školním řádem dramatizace	1h
V. – VI.	VI	Druhá světová válka (vyhlazování židů)	učitelka	Skupinová práce, diskuze nad deníky Židů (příběhy, které si žáci najdou na internetu)	1h
	ČJ	Příběh s dětským hrdinou z války	učitelka	Četba s vlastní prezentací, žáci si převypráví příběh, který si právě přečetli, povídání v kruhu-jak se mohl hrdina cítit, co prožívala rodina	1h
	Z	Jak se lidé odlišují-rasy	učitelka Z	Diskuze- popis fyzických znaků, výklad dle učebnice, přiřazení ras na mapu, diskuze v kruhu o setkáních s jinými kulturami a jejich zvyky, co nás odlišuje a co spojuje	1h

VII.,VIII.,IX.	VkO	Člověk a lidská práva	učitel VkO	Fotopříběh, práce s počítačem a následná diskuze. Práce s denním tiskem- vyhledávání konkrétních příkladů	3h
	D	Arabská říše, vznik islámu	učitel D	Vznik islámu jako náboženství v dobrém smyslu x k čemu může vést zneužití víry k vytvoření moci, k čemu může vést fanatismus, Diskuze o právu šarija a jeho vliv na dnešek	1h
	D	Patenty Josefa II.	učitelka D	Výklad vztahu středověké společnosti k menšinám-hl. židům, vyzvednutí pozitivních kvalit židovské menšiny	1h
	D	Holocaust+ koncentrační tábory	učitelka	Výklad, video o holocaustu, diskuze, spojitost s dneškem- není to ojedinělý jev	2h
	D	Antisemitismus	externí lektor	Přednáška, popis vztahů mezi menšinou a většinou Vývoj židovství od počátku – neznalost vytváří nesnášenlivost a strach	1h
	VkO	Emigrace, imigrace	učitelka	Skupinová práce o předsudcích- žáci dostanou seznam lidí, kteří chtějí imigrovat do ČR, každý má vybrat 3, které podpoří v získání občanství a 3, které rozhodně nechce, pak práce ve skupinách, kde se mají	1h

				shodnout- společné vyhodnocení a zdůraznění rozhodování na základě předsudků, mají nedostatek informací pro to, aby rozhodli- následná diskuze	
--	--	--	--	---	--

SEXUÁLNÍ RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ					
Ročník	Předmět	Téma	Kdo	Popis	Časová dotace
I. – II.	-----	-----	-----	-----	-----
III. – IV.	Prv	Kdo je to pedofil	učitelka	Mohu se bránit? Beseda, na základě příkladů z médií, poučení, žáci uvádí, jak by se v takové situaci mohli bránit	1h
	Prv	Lidské tělo	učitelka	Popis částí lidského těla, změny lidského těla během života, role muže ženy- diskuze DVD	2h
	Prv	Rodina	učitelka	Na koho se obrátit v případě ohrožení	1h
V. – VI.	Př	Dospívání	ŠMP	Dívčí komunitní kruh zaměřený na změny v dospívání, menstruaci, osobní hygiena	1h
	Th	Moje tělo a jeho hranice	ŠMP	Prožitkový program - obkreslení 1 člověka, žáci sedí v kruhu a každý postupně zakresluje 1 část - detail nahého lidského těla,	1h

				pak společně – diskuze- zakreslíme, kde jsou intimní místa na těle, kdo a kdy se jich může dotýkat, osobní bezpečí	
VII.,VIII.,IX.	VkZ	Dospívání	ŠMP	Komentáře k obrázkům z internetu- úskalí a typické znaky dospívání (překračování hranic, změny nálad, změny dospívání). Jak to mají oni? Fyzická a psychická zralost	1h
	VkZ	Mezilidské vztahy	ŠMP	Různé druhy lásky –sexuální odlišnosti, menšiny Diskuze v kruhu - způsoby vyjadřování lásky, rizika předčasného pohlavního styku, druhy sex. menšin, můj názor na sex. Menšiny	1h
	VkZ	Coming out	ŠMP	video- coming out známé osobnosti, diskuze k coming-outu, jak se takový člověk může cítit, jak by se chovali oni, kdyby jim to kamarád sdělil, jak se zachovat, kdyby jim někdo stejného pohlaví vyznal lásku -Manželství, registrované partnerství a adopce Skupinová práce- pro a proti adopci+ diskuze	1h

	VkZ	Ochrana zdraví	ŠMP	pohlavně přenosné choroby, rizika nechráněného pohl. styku	1h
	VkZ	Poradna lásky	ŠMP	Reakce na dopis –poradna lásky. Co dělat, když... Ve skupinách žáci tvoří vhodné řešení problematické situace	1h
		Láska ano, děti ještě ne	Externí lektor	Projekce s komentářem odborníka pro více škol- ochrana před pohlavně přenosnými chorobami	2h
	D	Vzpoury proti konzumnímu způsobu života	učitelka	Volná láska- Popis fungování hnutí Beat Generation a Hippies + diskuze o rizicích volné lásky, pohl. přenosné nemoci, apod.	1h
	VkO	Právo v praxi	ŠMP	Žáci si vyplní test zaměřený na otázky spojené se sexuálním životem, partnerstvím a legislativou, poté diskutují v kruhu	1h

PREVENCE V ADIKTOLOGII					
Ročník	Předmět	Téma	Kdo	Popis	Časová dotace
I. – II.	Prv	Rodinné oslavy	Učitelka	Povídání v kruhu po víkendu	1h

III. – IV.	Prv	Co vše může být droga a proč jí říkám ne	Učitelka	Zaměřeno na cigarety, alkohol, gambling. Diskuze, dramatizace-odmítání návrhů, + informace na koho se obrátit o pomoc	1h
	Th	Prevence kouření	TU	Složení cigaret, web.stranky nekuratka.cz. sbírání informací dle pracovního listu a následná diskuze, modelové situace-odmítnutí cigarety	1h
	Př	Halucinogeny a jedovaté houby	Učitelka	Prezentace a beseda	1h
V. – VI.	Th	Vliv party a kouření	Učitelka	Komunitní kruh - proč lidé začínají kouřit, vliv vrstevníků, důsledky kouření	2h
	VV	Důsledky braní drog na život	Učitelka	Prožitkový program- Žáci nakreslí obrázek, života, který teď mají, co vše pozitivní se tam nachází, pak si představí, že začnou brát drogy- mají zakreslit změny v obrázku- diskuze v kruhu	2h
	INF	Závislost na počítačích	Učitelka	Komunitní kruh- Různé možnosti trávení volného času, co dělat, když jsem jen na počítači, rozvržení dne	1h
	VkZ	Co je to droga?	ŠMP	- prožitkový program, učitel přivede do třídy hosta-drogu (sám jí je), žáci mohou říct droze, co chtějí	1h

VII.,VIII.,IX.				nebo se jí na něco zeptat. Droga stále opakuje, že je pouhou chemickou látkou, cílem je, aby žáci přišli na to, kdo má zodpovědnost za braní drog	
	VkZ	Co je to závislost?	ŠMP	čtení příběhu o chlapci, který začal brát drogy, diskuze nad příčinami braní drog, vzniku závislosti, co má vliv na vznik závislosti	1h
	VkZ	Umění říkat ne	ŠMP	Jak mohu odmítnout drogu, dobrovolníci pak chodí předvádět možnosti odmítnutí- modelové situace	1h
	VkZ	Klady a zápory kouření cigaret	ŠMP	Čára- otázky na kouření cigaret – pokud s tvrzením či otázkou souhlasí, staví se na čáru. Důvody proč lidé začínají kouřit, proč chtějí přestat- práce ve skupinách, následná diskuze	1h
	VkZ	Užívání tabákových výrobků	ŠMP	Prezentace a diskuze, krátké video- diskuze, kalkulačka, kolik prokouří běžný kuřák- nekuratka.cz	1h
	VkZ	Alkohol a společnost	ŠMP	Diskuze v kruhu, možná rizika užívání alkoholu, společenské důsledky, co získám a co mohu ztratit- práce ve skupinách- společné vyhodnocení a shrnutí	1h

				Zdravotní důsledky užívání alkoholu	
	VkZ	Gambling	ŠMP	Prožitkový program Ve dvou skupinách si zkusí zahrát v kasinu. Trojice- 1hráč, 1 podporovatel a 1 pozorovatel -diskuze v kruhu o pocitech, o tom co viděli, linky důvěry, krizová centra	1h
	VkZ	Nelegální návykové látky-druhy	ŠMP	Prezentace s diskuzí, kde hledat pomoc Jak poznám, že můj kamarád bere drogy -skupinová práce a diskuze	2h
	D	Vzpoury proti konzumnímu způsobu života- drogy	učitelka	Video o hnutí Hippies a podobných uskupeních+ diskuze o důsledcích chování hippies a trvalých hodnotách	1h

<i>SPEKTRUM PORUCH PŘÍJMU POTRAVY</i>					
<i>Ročník</i>	<i>Předmět</i>	<i>Téma</i>	<i>Kdo</i>	<i>Popis</i>	<i>Časová dotace</i>
I. – II.	-----	-----	-----	-----	-----
III. – IV.	Prv	Chci žít a jíst zdravě	Učitelka	návrh jídelníčku Program „Zdravá pětka “: 1.- 5.tř. návazný program, od	1h

				2.tř. praktické ukázky, žáci si sami připravují zdravá jídla	
	Prv	Potravinová pyramida	Učitelka	Potraviny, interaktivní program, žáci si vytváří z obrázků vlastní potr. pyramidu, diskuze	1h
	Th	Zdravé stravování	TU	Program z EU Ovoce do škol - 1x za 3 týdny-Pracovní list, + informace, diskuze	1h
V. – VI.	Př	Zdravá strava	KHS	Interakt. program o zdravém stravování	4h
VII.,VIII.,IX.	VkZ	Poruchy příjmu potravy	ŠMP	Bulimie, anorexie, poruchy-příjmu potravy Diskuze v kruhu - rozdíly, důvody proč- vliv médií, společnosti, modeling, vnímámí sebe sama	1h
	Př	Energetická rovnováha	Učitelka	Výklad, diskuze, bulimie, anorexie práce s učebnicí	1h

OKRUH PORUCH A PROBLÉMŮ SPOJENÝCH SE SYNDROMEM CAN					
<i>Ročník</i>	<i>Předmět</i>	<i>Téma</i>	<i>Kdo</i>	<i>Popis</i>	<i>Časová dotace</i>
I. – II.	Prv	Moje rodina	Učitelka	Diskuze v kruhu - rodinné vztahy, zásady chování v rodině, povídání v kruhu	1h
III. – IV.	Prv	Osobní bezpečí	Učitelka	Ve skupinách vytváří myšlenkové mapy- bezpečí, nebezpečí, diskuze v kruhu.	1h

				Nakreslení sítě-záchrany- dokreslit, kdo mi může pomoci	
V. – VI.	Th	Moje tělo a jeho hranice	ŠMP	Prožitkový program - obkreslení 1 člověka, žáci sedí v kruhu a každý postupně zakresluje 1 část - detail nahého lidského těla, pak společně – diskuze- zakreslíme, kde jsou intimní místa na těle, kdo a kdy se jich může dotýkat, osobní bezpečí	2h
VII.,VIII.,IX.	VkZ	Harmonické a disharmonické prostředí rodiny	ŠMP	Diskuze v kruhu- pochvaly a tresty, Odpovědi na otázky typu: Kdo vás více chválí a za co? Co to je rodinná pohoda? Jak mohu přispět k rodinné pohodě? Vztahy v rodině, kde hledat pomoc, když už si nevím rady.	1h
	VkZ	Rozvod	ŠMP	Práce ve skupinách- co může vést k rozvodu, domácí násilí, únikový plán, následná diskuze v komunitním kruhu	1h

Rozvoj sociálních dovedností

K rozvoji sociálních dovedností dochází v rámci jednotlivých hodin, kdy třídní učitelé na prvním i druhém stupni používají techniku komunitního kruhu pro nácvik především komunikačních dovedností, modelových situací pro nácvik asertivního chování a schopnosti čelit sociálnímu tlaku. Na druhém stupni se pak těmto dovednostem samostatně věnujeme také při nácviku odmítání drog, při různých způsobech, jak se bránit šikaně či vymezování osobních hranic. Komunikační dovednosti

podporujeme v rámci jednotlivých hodin – při diskuzích na různá témata, při vedení komunitních kruhů či přímo v hodinách VkZ, kdy máme zařazeno téma verbální a neverbální komunikace. Nácviku empatie a vnímání druhých se věnujeme samostatně také v rámci VkZ u témat šikany a předsudků.

DRUHÝ KROK je program zaměřený na sociálně - emoční rozvoj dětí pro základní školy. Na škole je realizován některými třídními učiteli v jejich třídách a na druhém stupni je navíc upevňován formou „divadla fórum“ (realizuje ŠMP). V rámci programu se děti prostřednictvím vyškolených učitelů a psychologů učí být empatičtí, dobře komunikovat s druhými, správně řešit konflikty, neubližovat jiným a zvládat agresi a stres.

Program „**Rychlá rota**“ – program ke zlepšení sociálních vztahů mezi žáky a k eliminaci školního neúspěchu žáků na druhém stupni. Program je realizován skupinou vybraných žáků druhého stupně, tzv. Rychlou rotou. Dalo by se říct, že jde o obdobu školního klubu.

Před lety byla obnovena činnost ČÍTÁRNY – 1. i 2. stupeň, byly nově vybaveny obě pracovny. Žáci zde mohou studovat odbornou literaturu z hlediska patologických jevů, problémů v rodině apod. Dále se zde mohou setkávat a navazovat tak přirozené kontakty s vrstevníky. V čítárně 2. stupně se realizují odpolední aktivity: školní klub, kroužek deskových her, čtenářský kroužek (je tu koberec a příjemné prostředí).

Self management dovednosti

Na prvním stupni k minimalizaci stresu přispívá vhodné střídání aktivit, žáci si mezi jednotlivými aktivitami mohou odpočinout při nějaké klidnější činnosti či při vhodně zvolené relaxaci. V hodinách TV se učí aktivně i pasivně relaxovat. Na druhém stupni podporujeme minimalizaci stresu hlavně v hodinách VkZ, kde si žáci mohou vyzkoušet různé techniky relaxace či vizualizace. Žáci se také učí time - managementu, kdy se učí lépe si rozvrhnout svůj volný čas na povinnosti a zájmy. Kritickému a kreativnímu myšlení se žáci učí při práci ve skupinách, hraní rolí, při vytváření myšlenkových map. Při řešení modelových situací se setkávají s řešením problémů, učí se rozhodovat.

12. Plán činnosti

Cíle našeho PPŠ budou směřovat ke zlepšení klimatu ve třídách, na zkvalitnění komunikace a spolupráce v rovinách: žák – žák, žák – učitel a opačně, učitel – učitel, učitel – rodič a opačně.

Konkrétní cíle:

- Rozvíjení systému aktivit, které budou podporovat upevňování pozitivních vrstevnických vztahů.
- Spolupráce odborného týmu pro řešení šikany.
- Informovat rodiče o rizikových jevech na třídních schůzkách.

Činnosti, nutné k dosažení cílů

Za řízení PPŠ odpovídá školní metodik prevence, který koordinuje práci jednotlivých učitelů. Podílí se na analýze současného stavu a zároveň řešení jednotlivých problémů. O průběhu a naplňování PPŠ informuje vedení školy a spolu s ním pravidelně vyhodnocuje aktuální situaci na škole.

Průběžně během celého školního roku:

- Používání komunitních kruhů v rámci třídnických hodin s pomocí metodika prevence, speciálního pedagoga nebo psychologa (alespoň 1x měsíčně).
- Diagnostika vrstevnických vztahů na prvním i druhém stupni pomocí dotazníku B3, B4, strom – vztahy ve třídě pro 1. třídy (listopad 2023) a online dotazníků pro 2. stupeň.
- Systematické působení ve třídách ve spolupráci s ŠPP a metodikem prevence.

- Vedení prožitkových programů pro jednotlivé třídy (spolupráce ŠPP a ŠMP).
- Používání evaluačních dotazníků k proběhlým akcím.
- Pravidelné setkávání všech členů ŠPP, předávání si informací a řešení aktuálních témat školy (jednou za 14 dní).
- Šíření informací o rizikových jevech v rámci třídních schůzek např. formou diskuze, prezentace, informačních letáků – třídní učitelé.
- 8. ročníky budou mít hodiny výchovy ke zdraví vedeny prožitkovou formou, budou používány komunitní kruhy.
- Na prvním stupni bude vedení komunitních kruhů částečně na třídních učitelích a částečně na školní psychologce a speciální pedagožce.
- Zavedení pravidelných schůzek k podpoře vztahů mezi žáky – tzv. projekt Rychlá rota – doučování žáků, podpora školního úspěchu žáků, interakce mezi žáky.
- Zajištění vybavení školy odborným a metodickým materiálem.
- Informování žáků o volnočasových aktivitách.

12.1. Specifická prevence

1. stupeň

Primární prevenci na prvním stupni zajišťuje třídní učitelka. S jednotlivými tématy se děti setkávají v rámci vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Při výuce lze využít různých metod, např. výkladem, samostatnou práci, projektovým vyučováním, dramatickou výchovou, interaktivními hrami nebo lze využít materiály školy z primární prevence.

Zaměření na mladší školní věk

- Navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě.
- Osvojování a upevňování základních návyků v rámci hygieny a životosprávy.
- Sdělování základních informací z oblasti prevence experimentování s alkoholem a cigaretami.
- Základy etické a právní výchovy.
- Zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení nebo jiných postižení.
- Všestranný rozvoj osobnosti.
- Včasné diagnostikování rizikových jevů v třídních kolektivech.
- Důraz bude kladen na spolupráci s rodiči.

2. stupeň

Prevenici na druhém stupni je třeba dobře zkoordinovat, aby nedocházelo k překrývání témat v různých ročnících. S tématy z oblasti prevence se pracuje v předmětech výchova k občanství, výchova ke zdraví, přírodopis, chemie, dějepis, český jazyk a literatura. K práci s tématy lze využít metod výkladu, samostatné práce, projektového vyučování, práce s médii, skupinové práce, hraní rolí, práce s materiálem, besed a přednášek.

Zaměřujeme se na:

- Posílení úlohy učitelů v oblasti tvorby pozitivního sociálního klimatu.
- Včasnou diagnostiku a intervenci při vzniku rizikových jevů.
- Kooperaci s odborníky při jejich řešení- hlavně spolupráce s ŠPP, ŠMP a VP.
- Věnování pozornosti problematickým skupinám a žákům.
- Dostatečné informování v rámci prevence kouření.
- Sledování často se opakující krátkodobé absence žáků.
- Spolupráci s rodiči žáků s tendencemi vyhýbat se školní docházce, v problematických případech možnost školy žádat vystavení lékařského potvrzení.
- Využívání třídnických hodin k předávání informací o kyberšikaně, osobním bezpečí, sexuálním zneužívání, týrání dětí, kontakt s cizími lidmi a jiná témata prevence rizikových jevů a také o tom, za kým jít ve škole, kdy a s čím.
- Maximální snahu o pomoc dětem z rizikových rodin a dětem, které na naši školu přešly z výchovných důvodů z jiné školy.
- Zařazení tématu uvolňování napětí do prožitkových programů pro žáky druhého stupně.
- Spolupráci žáků na zdravém klimatu školy prostřednictvím tzv. Rychlé Roty – skupina podporovatelů žáků 2. stupně (zástupci žáků jednotlivých tříd se schází každý pátek a řeší nastavení jednotlivých třídních kolektivů).

Zaměření PPŠ pro cíl. skupiny – žáci

Aktivita PPŠ jsou vybírány dle aktuální nabídky či na základě analýzy potřeb školy. Žáci se k proběhlým akcím mohou vyjádřit po jejich skončení. V případě, že se jim obsahově nelíbí, mohou být tyto aktivity po zvážení z programu vyňaty. Na začátku školního roku mají možnost vyjádřit své návrhy na uskutečnění programů dle jejich většího zájmu.

12.2. Nespecifická prevence

Přehled zájmových kroužků ZŠ a volnočasových aktivit v obci

1. STUPEŇ:

KROUŽEK	VEDOUcí	DEN	HODINA
POČÍTAČOVÝ KROUŽEK (4. – 5. roč.)	Rais Radomír	pondělí	12:15 - 13:00
ROBOTIKA (4. – 5. roč.)	Rais Radomír	1. středa v měsíci	12:30 – 13:30
ŠACHOVÝ KROUŽEK A DESKOVÉ HRY (I. stupeň)	Navrátil Pavel	úterý	13:45 – 14:45
SPORTOVNÍ HRY (4. – 5. roč.)	Babíková Bronislava	pondělí	13:00 – 14:00
KERAMIKA 1 (2. roč.)	Nantlová Eva	úterý	11:45 – 13:15
KERAMIKA 2 (1. roč.)	Nováková Radmila	středa	11:45 – 13:15
KERAMIKA 3 (4. roč.)	Zábrodská Jitka	čtvrtek	12:45 - 14:15
KERAMIKA 4 (3. roč.)	Chládková Pavlína	pondělí	11.45 -13.15
DESKOVÉ HRY (2. stupeň)	Hejníčková Adriana	pátek	13:30 – 14:30
PĚVECKÝ SBOR PELČATA	Pelcová Ester	1. – 2. roč. – út 2. – 9. roč. - po	12:20 – 13:05 13:30 – 15:00
Rychlá rota – ŠKOLNÍ KLUB	Hejníčková Adriana	pátek	14:30 – 15:30
STOLNÍ TENIS (5. – 9. roč.), TENIS	Novák Jan	úterý	15:00 – 16:00
ČTENÁŘSKÝ KROUŽEK (3. – 9. roč.)	Vacková Karolína	čtvrtek	13:30 – 14:30

ŠKOLNÍ ČASOPIS ŠTĚPÍK (5. – 9. ročník)	Benke Filip	úterý	13:35 – 14:35
PROGRAMOVÁNÍ V PITHONU (8. – 9. ročník)	Juriček Miroslav	pondělí	14:00 – 15:00
ELEKTROTECHNIKA	Juriček Miroslav	středa	14:00 – 15:00

DOUČOVÁNÍ

PŘEDMĚT	VEDOUCÍ	DEN	HODINA
ČJ, M – 4. B	Babíková Bronislava	ČTVRTEK	12:30 – 13:15
ČJ, M – 4. A	Rais Radomír	úterý, čtvrtek	7:00 – 7:25
M – 8. ročník	Brodská Anna	ÚTERÝ	13:35 – 14:20
M – 9. B (k přijímacím zkouškám)	Volková Michaela	úterý	12:20 – 13:05
M – 5. A	Brodská Anna	úterý	12:35 – 13:20
M – 9. A	Nováková Petra	úterý	13:30 – 14:15
ČJ – 9. ročník (intervence)	Hejníčková Adriana	středa	13:30 – 14:15
ČJ – 7. ročník (intervence)	Hejníčková Adriana	úterý	13:30 – 14:15
ČJ – 6. ročník (intervence)	Benke Filip	středa	13:30 – 14:15
ČJ – 5. ročník (intervence)	Pelcová Ester	čtvrtek	12:30 – 13:15
M – 7. ročník	Brodská Anna	pondělí	13:35 - 14:20
ČJ – 8. ročník (intervence)	Hejníčková Adriana	středa	13:30 – 14:15
AJ – 6. ročník	Faltýnková Kamila	středa	13:35 – 14:20
M – 5. B	Zelová Jitka	středa	13:30 – 14:15
M – 6. ročník	Volková Michaela	středa	13:30 – 14:30

Kroužky jiných organizací – placené

- Florbal začátečníci: I. stupeň
- Florbal pokročilí: I. stupeň (3. a 4. třída)
- Štep dance
- Florbal – II. stupeň
- Tanec Olymp
- Atletika: 1. a 2. třída
3. a 5. třída

Volnočasové aktivity v obci:

- Mladí ochránci přírody – oddíl Veverky
- Kroužek Mladých přátel myslivosti a ochránců přírody – Poštolky
- Skautský oddíl - Lvíčata
- Český rybářský svaz
- Sdružení dobrovolných hasičů
- T. J. Sokol – cvičení dětí, divadlo, stolní tenis
- Kopaná – žáci
- Knihovna

13. Závěr

Role všech pedagogických pracovníků školy je poslední roky stále důležitější, ale i těžší. Uvědomme si, že děti prožily v posledních letech distanční výuku a s ní spojené stavy odloučení od vrstevníků a zároveň „ponorkovou nemoc“ s rodiči a sourozenci, dále krizi na Ukrajině a s ní spojené starosti o naše bezpečí, jistotu, ale také o finanční možnosti rodičů dětí. Všechny tyto problémy se v žácích odráží a je jen dobře, že naše škola jim dokáže vždy poskytnout útěchu a většinou i pomoc při řešení jednotlivých problémů.

Důvěra mezi našimi žáky a námi pedagogy podporuje prevenci rizikového chování v naší škole a je jejím klíčovým nástrojem.

14. Použitá a doporučená literatura

POUŽITÁ LITERATURA

1. Miovský, M. a kolektiv 2010): *Prevence rizikového chování dětí a mládeže I. – IV.* Praha: Sdružení SCAN, Univerzita Karlova.
2. Štoček, M.(2017): *Rukověť výchovného poradce a školního metodika prevence (základní škola – školní rok 2017/2018).* Nový Bydžov: a Tre, v. o. s.
3. Štoček, M.(2018): *Rukověť výchovného poradce a školního metodika prevence základní školy.* Nový Bydžov: a Tre, v. o. s.
4. stránky dostupné na: www.adiktologie.cz
5. stránky dostupné na Úředním věstníku Evropské unie:
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679>
6. stránky dostupné na: <http://www.domacinasili.cz>
7. stránky dostupné z MŠMT na: <http://www.msmt.cz/>
8. stránky dostupné na: <http://www.sancedetem.cz/>
9. stránky dostupné na: <https://cs.wikipedia.org/>,
10. stránky dostupné na : <https://www.zakonyprolidi.cz/>

DOPORUČENÁ LITERATURA

1. viz výše
2. KOLÁŘ, M. (2001). *Bolest šikanování.* Praha: Portál.
3. PARRY, J., CARRINGTON, G. (2006). *Čelíme šikanování.* Sborník metod. Praha: Institut pedagogicko – psychologického poradenství ČR.

15. Seznam zkratek

Použité zkratky:

DVPP – další vzdělávání pedagogických pracovníků

ČR – Česká republika

KVP – konkrétní vzdělávací plán

MŠMT – ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy

OMP – okresní metodik prevence

OPL – omamné psychotropní látky

OPPP – okresní pedagogicko – psychologická poradna

OSPOD – okresní správa pro ohrožené děti

PC – Personal Computer – počítač

PČR – policie české republiky

PPP – pedagogicko – psychologická poradna

PPŠ – preventivní program školy

PSŠ – preventivní strategie školy

ŘŠ – ředitel školy

SP – specifická porucha

SPCH – specifická porucha chování

SPJ – sociálně patologické jevy

SPU – specifické poruchy učení

SVP – speciálně vzdělávací potřeby

SVP – speciálně výchovný pobyt

ŠD – školní družina

ŠMP – školní metodik prevence
ŠP – školní psycholog
ŠPP – školní poradenské pracoviště
ŠPT – školní preventivní tým
ŠVP – školní vzdělávací program
TU – třídní učitel
TH – třídnické hodiny
VP – výchovný poradce
VŠ – vedení školy
ZŘŠ – zástupce ředitele školy